

XXI. ÉVFOLYAM.

31. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

NOVEMBER 15.

M. kir.
Hadilevélta
IV. csoport
Nagykönyv
Budapest, 1931.

ESZENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY

SEGEDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÓSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
---	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Magyar név.

Honvédelmi miniszter úrnak a napokban kiadott rendelete megkönnyítette a honvédség tagjai számára a névmagyarosítást. A kivételes elintézés, amelyet a honvédek és természetesen a csendőrök részére is biztosít, csak visszhangja, következménye volt az erős mozgalomnak, amely az idegen hangzású nevek magyarosítása érdekében a fegyveres erő körében megindult s amelyet a Csendőrségi Közlöny utóbbi számainak tanúsága szerint hasonló készséggel követ a csendőrség is.

A hazafias mozgalom egyre imponálóbb méretei dacára azonban még mindig elég sok a habozó és tanácstalan, akiket különféle megfontolások mindig csak visszatartanak a lépéstől, amellyel pedig — pillanatig sem vonjuk kétségbe — csak magyar szívük sugallatát követnék. Az ingadozó öregek azt mondják, hogy majd a fiatalok; a fiatalok meg, hogy ráérnek. Pedig máris elkéstünk.

Amikor nekibőszült szomszédaink ezeréves államiságunk pilléreit sorra döntögetik, magyarfaló rombolásaik leghathatósabb és — valljuk be — a külföld felé legtetszetősebb érvelését abban találják, hogy véreink nagy százalékanak szláv, román, vagy legalább is német hangzású neve van. Jött tehát a „névelemzés”. Nem az illető honfitársunk személyét, lelkületét, érzelmeit, anyanyelvét vagy a családfáját „elemzik”, hanem a nevét. Csak a nevét. És hiábavaló a tiltakozás, a bizonyítás, hogy a Mrázikok, Sirsicsek, Knopfok vagy Kabdebók évtizedek, évszázadok óta izig-vérig magyarok, akiknek az ükapja sem tudott a világ semmiféle nyelvén, csak magyarul, hiába rohamozott a Mrázik nagyapja honvédcsákóval a fején Branyiskónál, hiába volt a Sirsicsé a magyar nyelv tanára az egyetemen, a Knopfé pedig a legszélsőbb függetlenségi párt vezére: az unokáiknak tilos magyar iskolába iratkozniok. Az idegen iskolának pedig gondja van reá, hogy a honvédek, magyar tanárok és Kossuth-párti vezérek unokái húsz év múlva maguk tiltakozzanak, majd ha magyaroknak írják őket a népszámlálási íveken.

Ennek a fájdalmas tanulságnak is elegendőnek kellene lennie, hogy minden magyar ember a nevében is magyarrá váljék; ha úgy gondolná, hogy ezzel áldozatot hoz, akkor is.

De áldozat-e? Nem hinnők. Vannak ugyan, akik el szeretnék hitetni a világgal, hogy a név egymagában is értéket adhat a viselőjének, de ezt csak azok hirdetik, akikben a nevüknél több értéket valóban nehéz lenne felfedezni. Az ember díszíti a nevét és nem fordítva. Még az úgynevezett történelmi név sem mindenkinek történelmi, aki véletlenül beleszületett, hanem csak azok számára, akiknek a személye is történelmi; a többi a nagyok szürke háttere.

Nemzetközi kongresszusokon, versenyeken, összejöveteleken a résztvevők neveiből megállapíthatjuk a nemzetiségüket. A magyarokét nehezen. Az egyik külföldi pedig mindjárt meg is magyarázza a másiknak, hogy ezek az idegennevű magyarok mind elnyomott, erőszakosan beolvasztott kisebbségek; a másik pedig, aki rábólint, ugyan honnan tudná, hogy a magyarság beolvasztó ereje nem az elnyomásban rejlik, hanem valami olyasféle titokzatos erőben, amelyen a mágnesé; csak hogy ami a fizikai mágnességnél megfejthetetlen, a magyar mágnességnél: morális és kulturális fölény. Munkácsy, Petőfi tudta már, milyen fontos, hogy magyar legyen a nyelv, a lélek, az alkotás és — a név. Nem ennek köszönhetjük-e, hogy a nagy festő képeit magyar néven csodálják Párisban s a nagy költő műveit is ezen a néven olvassák és fordítják a madridi és helsingforsi egyetemeken.

Van az idegen nevekhez ragaszkodásban valami természetes, konzervatív megszokás, talán önérzet s néha meg kegyelet a szülők iránt, akiktől örököltük. Nemes és tiszteletreméltó tulajdonságok ezek, amíg csak megnehezítik s ezáltal értékesebbé teszik az elhatározást, de káros előítéletek, mielőtt útjába állanak. Legyünk tisztában azzal, hogy a név csak egyszerű megjelölés, megkülönböztetés; az érték, amire büszke és önérzetes lehet valaki, a név viselőjében rejlik. Ha tehát hajlandók vagyunk belátni annak egyénileg közömbös voltát, hogy valakit X-nek vagy Y-nak hívnak, de belátjuk viszont a nemzeti fontosságát, hogy magyarul hívják, akkor az idegen név mellett ennek dacára kitartást nemcsak egyéni, de magyar szempontból sem lehet mindig megérteni.

Szeretnők, ha minél több bajtársunk élne a honvédelmi és belügyminiszter úr által nyújtott alkalommal s megtöltenék a Csendőrségi Közlöny minden számát a jó magyar nevű csendőrök százai. Legyen e tösgyökeresen magyar testület minden tagjának, gyermekeinkben pedig utódainknak a neve is minden időkre az, aminek Isten teremtett s amivé ennek a szegény, drága földnek minden röge, fája, dala, virága, öröme, szenvedése, fájdalma és büszkesége nevelt: magyar!

Hajszaalak jelentősége a nyomozásnál.

Írta: PRETTENHOFFER ANDOR százados.

A nyomozó csendőr sokszor kerül abba a helyzetbe, hogy a bűncselekmény helyszínén, az esetleg ott lévő bűnjeleken, a hulla ujjai között, vagy más tárgyakon hajszaalakot talál.

Aki nem tudja, mi mindent lehet egy hajszaalak megvizsgálása révén megállapítani, nem is fog a hajszaalaknak jelentőséget tulajdonítani, pedig ezzel esetleg a nyomozás eredményét veszélyezteti, vagy legalább is késlelteti. Az ilyen csendőr bizonyára csodálattal nézné, hogy a szakképzett nyomozó a helyszíni hajszaalakot milyen aprólékos figyelemmel vizsgálgatja, hogyan gyűjti azokat össze s gondoskodik sértetlen megőrzésükről. Természetes, hogy felvetődik benne az a kérdés: „Mit is lehet egy hajszaalából megállapítani?”

Az ember testét — s kevés kivétellel valamennyi emlős állatét is — szőr borítja, melynek főfeladata az időjárás viszontagságai elleni védelem. Az embernél a fejen lévő szőröket hajnak nevezzük, a többit általában, mint az állatoknál, szőrnek.

A szőr a bőrből szabadon kiálló szárból és a bőrben lévő gyökérből áll s többnyire rugalmas, nagyjából henger alakú képződmény. Ha egy hajszaalapot mikroszkóp alatt — kb. 350—400-szoros nagyítás mellett — megvizsgálunk, azt látjuk, hogy felületét lapos, egymást tetőcserép módjára fedő pikkelyek borítják. Ezek a pikkelyek alkotják a hajszaalak felhámját, latinul cuticuláját. Ez alatt van a hajszaalak tulajdonképeni anyaga, a szaruanyag, amelyben csatorna húzódik s abban velő-

anyag látható. A velőállomány az embernél valamivel a gyökér fölött kezdődik s a haj hegye előtt megszűnik. A szaruanyagban apró festékszemesecskék vannak (pigment), melyek a haj színét adják. Ha a festékszemesecskék képződése megszűnik, a haj megfehéredik, vagyis megöszül. Ezek a festékszemesecskék különböző nagyságúak lehetnek; ez a körülmény a haj vizsgálatánál fontos.

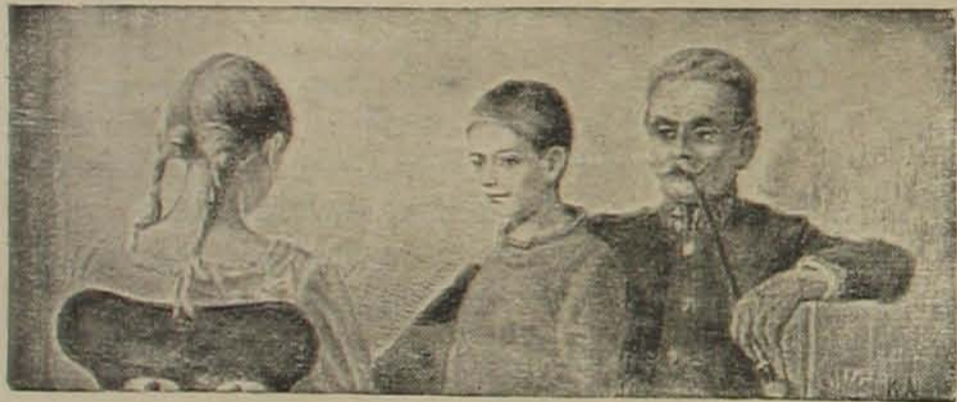
A haj gyökere, vagyis a bőralatti rész, hagyma alakú s tömlőszerű hólyag veszi körül, melynek feladata a hajszaalak táplálása. Kitépett hajszaalak hagymája rendszerint gömbölyű, rajta a tömlő szétroncsolt részei látszanak, míg a magától kihullott haj hagymája síma, rendszerint a vége felé hegyesedő.

Kis nagyítás mellett is észrevehetjük, hogy a haj a hagyma felett kissé megvékonyodik, majd megvastagodva eléri rendes vastagságát s ha nincs vágva, a hegye felé elvékonyodik. A haj vastagsága egyénenként különböző, de a korrallal is változik. Újszülötteknél nagyon vékony, teljesen kihagyódó és sok esetben nincs benne velőállomány. A korrallal a haj megvastagszik; általában a nőknél vékonyabb marad, mint a férfiaknál. Keresztmetszetét tekintve, a haj lehet kör alakú, tojásdad vagy vesealakú, mint ez a göndör haj és szőrszálaknál legtöbbször előfordul.

Miután a hajszaalak szerkezetével tisztában vagyunk, nézzük, milyen kérdésekre kaphatunk választ, ha egy hajszaalapot megvizsgálunk.

Hajszaalak vizsgálatánál rendszerint a következő kérdésekre keresünk választ:

1. Embertől vagy állattól származik-e, vagy esetleg nem is hajszaalak, hanem más anyag (pl. növényi rost)?

Igy írta Apám . . .

Nincs egyetlen éjem, nyugodt, átaludt,
Örökké gondok szülik álmaimat.
Jajj, nyom az Élet, fiam . . . És a kenyér . . .
Pedig a szívem már gyakorta kihagy . . .
Pedig, de szeretném egyszer, valahogy
Felemelni még ezt a gyengült karom!
Napfény kellene, meleg és mosoly
S az Ősz már elért . . . a Tél is itt vagyon.

Egy percre szeretném feledni a Mát,
Dalt szeretnék a lelkem poharába,
Csillogó szemet a megtört helyébe,
Tirátok, Fiam szüntelenül várva! . . .

Óh, hányszor elnézek a Hágó felé! . . .
Lesz-e még egy meleg, késő őszi nap?
Hiszed-e még, hogy kegyes lesz Sorsom
S nem hiába sirom át álmaimat? . . .

Beöthy Kálmán százados.

Csendőrhistóriák.

A három vármegye határára terpeszkedő Fertő környékéről megszöktek a felhők: idegen környékre vándoroltak. A ragyogó napsugarak kacagva aranyozták be az érett szőlőfürtöket, az októberi hideg éjszakák dérré fagyasztották a harmatot, a megdermedt dérvirágok pedig úgy megpuhították a fürtöket, hogy azok mézédessé mustot adtak a prés alatt. A must pedig borrá forrván, egykettőre földreteperte a nyápicabb iszogatókat.

Szóval jó bor termett. A jó falusiak pedig igen kihasználták ezt a kedvező helyzetet. Nemcsak otthon, hanem olyankor is, amikor beberándultak Sopronba. A piros terítékes asztalok mellett addig-addig nyelegették a veszedelmes nedűt, amíg aztán alaposan mámoros fővel, rogyadozó inazatokkal botorkáltak a tekervényes országúton hazafelé.

November eleje volt, szép, tiszta csillagos vasárnap éjszaka. Csak a tejutat lehetett látni, meg a porosan fehérítő országutat. Az országúton pedig két csendőrt, amint csendesen portyáztak Sopronból Medgyes felé.

Balfelől az országút mellett kis erdő terült el, a szélén kökénybokrok sötétlettek. Az erdő közepetáján megálltak egy percre a csendőrök az egyik kökénybokor sötétjében. Kifújták magukat s hallgatództak is. Pár pillanat múlva lépések hallatszottak. Az országút közepén, mintegy 50—60 lépésnyire valaki a csendőrök irányába botorkált. Néha megállott, köhögött, prüszögött, de aztán megint vígan dudorászott az éjszakába. Persze nem lehetett megismerni, csak annyit lehetett látni, hogy erősen dülöngél ide-oda, mint a rozoga targonca kereke. De azért lassan mégis csak odaért a kökénybokor magasságába.

2. A testnek mely részéről származik?
3. Milyen idős emberé?
4. Férfi vagy női haj-e?
5. Nyírott-e, ha igen, frissen nyírott vagy régebben?
6. Kihullott, kitépett vagy vágott-e?
7. Festett-e?
8. Egy bizonyos egyéntől ered-e?
9. Milyen külső behatás nyoma látszik rajta?

Vegyük hát ezeket a kérdéseket pontról pontra és lássuk, hogy a vizsgálat miként történik.

ad 1. Egyáltalán haj vagy szőr-e az, amit vizsgálunk s ha igen, embertől vagy állattól származik-e?

Mikroszkóp alatt megállapítható, hogy a vizsgált szál szőr-e vagy más anyag, mert pl. a növényi rostok nem mutatják a hajnak vagy szőrnek fentebb leírt szerkezetét.

Hogy emberi vagy állati szőrrel van-e szó, azt gyakran még szabadszemmel is megállapíthatjuk, pl. a különleges színről, amely embernél nem fordul elő. Sok esetben már a szőrszál vastagsága is kizárja emberi eredetét (sertés sertéje, lónak, szarvasmarhának hosszú szőrei). Tudnunk kell azt is, hogy sok állatnak kétféle szőr is borítja a testét, ú. m. a vastagabb fedőszőr és a vékonyabb pehelyszőr.

Mikroszkópi vizsgálattal látjuk, hogy az állatoknál a festékszemescsék a szőr hegyéig terjednek, embernél a haj hegye felé rendszerint csökkennek s a végén sokszor meg is szűnnek. A legszembetűnőbb különbség azonban a haj felhámjában, a cuticulában mutat-

kozik, mert az állati szőrök apró pikkelyei alakjukban, nagyságukban és elhelyezkedésükben az ember hajának felhám pikkelyeitől nagy eltéréseket mutatnak.

Nagy különbség van az emberi és állati szőrök között abban is, hogy sok állat szőrenél a velőállomány inkább ki van fejlődve, mint a szarualomány, más állatoknál viszont a szarualomány vastag, a velőállomány pedig majdnem hiányzik. Egyeseknél a velő összefüggő egészet alkot, másoknál szaggatott. Igaz, hogy az emberi hajszál velőállományában is lehetnek szakadások, de a velőállomány nagyjából mégis összefüggő egész.

ad 2. A test mely részéről származik?

Az emberi haj és szőr szerkezetében nincs különbség. Ha azt akarjuk tudni, hogy a haj- vagy szőrszál a test melyik részéről származik, úgy annak hosszát, vastagságát, alakját, keresztmetszetét s a hegyének tulajdonságait kell megvizsgáljunk.

A nyírott emberi haját a haj hegyén látható nyírási felületről lehet felismerni. Friss nyírásnál ez a felület éles széleket mutat, ha pedig a nyírás óta már bizonyos idő eltelt, a felület éles, szélei pedig mindinkább legömbölyödnek. Régen nyírt haj hegye az emberi ujj hegyéhez hasonlít. Fésülés, kefézés következtében a haj hegye kirojtosodhatik, sőt a hajszál hosszában is fordulhatnak elő fésüléstől eredő kiszállásodások.

Az emberi szakáll és bajusz erősebb, mint a többi emberi szőrök, sok esetben nyírott, ami észrevehető. A törzsön és végtagokon lévő szőrök, a ruházat dörzsölése következtében a hegyük feié erősen elvékonyodnak.

— Állj! Ki vagy? — kiáltott reá a járőrvezető, inkább csak tréfásan, mint komolyan.

A dudorászó alak megállott, mintha gyökeret vertek volna a lábai. De csak egy pillanatra. Mert amint a két szuronyt meglátta, azon a helyen a földre esett, úgy megijedt.

A két csendőr súlyba vette a puskáját s kilépett a bokrok közül. A járőrvezető bátorságot akarván verni az összeomlott emberbe, barátságosabb hangon szólította meg:

— Kicsoda maga?

Hebegve felelte az földről felfelé:

— É...é...én ké...ké...kérem a med...gyesi ta...tanító va...vagyok.

— Hát, tanító úr, ugyan honnan kerül ide éjszaka idején?

— So...So...Sopronból.

— Mit kerest Sopronban?

— I...i...iszogattunk.

— No, azért talán nem kell Sopronig menni, akad innivaló közelebb is. De keljen már fel, mert megfázik. Hát aztán kivel iszogattak?

— A segéd...jegy...jegy...ző...vel.

— Hát a jegyző úr hol maradt?

— Jö...jö...jön ő is u...utánam, csak el...elmaradt, te...tetszik tudni, mert ő ne...nem tu...tud olyan gyo...gyorsan jönni, mert be...van ru...rúgva.

Na, hát arra a jegyzőre aztán kíváncsiak voltak a csendőrök, aki nem tudott ezzel a tanítóval tartani, mert be volt rúgva.

— Na, hanem most már aztán keljen fel, mert igazán megfázik — biztatta a járőrvezető. De bizony nem kelt fel. Nem volt abban annyi erő sem, hogy talpra áll-

hatott volna. Végre a két csendőr a hona alá nyúlt és felemelte. A tanító szembefordult velük:

— No, ha...hanem reám...reám alaposan reám-ijesztettek, csend...csendőr urak. Mo...most azonban ké...ké...kérem, legyenek szí...szívesek és i...ijesz...szék me...meg a jegy...jegyzőt is.

A csendőrök persze nem voltak kaphatók az ijesztgetésre. Azt azonban nem elleneztek, hogy a tanító ijesszen reá, sőt még neki is helyezkedtek az árokban az élvezetes jelenetnek.

A tanító elbújt a kőkénybokrok mögé. Negyedóra múlva megisméltődött a csoszogás, krárogás, füttyörészés az országúton. A holdvilágban egy alak dülöngélt az út egyik padkájától a másikig. Mikor a kőkénybokrok magasságáig ért, a tanító ráordított a sötétből:

— Állj! Ki vagy? Itt csendőrök vannak!

A segédjegyző megtorpant, de aztán megemberelte magát. Kemény haptákba csapta a bokáit s a hang felé fordítva a fejét, szabályszerűen jelentkezett:

— Örmester úr...alázat...zatosan jelentem. én is voltam kato...na...

A tanító erre vérszemel kapott. Megeresztette a borízű baritonját, rábömbölt a megmerevedett jegyzőre:

— Hová tette a tanítót?!

Halálos csend követte e szavakat. A jegyző hátrabillent s a holdvilágban kísértetiesre sápadt az arca.

— Nem hi...hinném, ho...hogy én tettem volna va...valahova — makogta. — Tetszik tu...tudni, ő be...be van rúgva...ne...nem bírt ve...velem tartani...csendőr urak, menjünk vissza, keressük meg, ...bi...biztosan a...alszik...valahol.

A járőr gátolta meg a további fejleményeket s lelükre kötve, hogy ne előzgessek egymást, útjára bocsátotta a két vidám cimborát.

ad 3. Milyen idős emberé?

Újszülött hajszálai nagyon finomak, teljesen meggyesek s a velőállomány rendszerint hiányzik. A test fejlődésével a haj is vastagszik, míg el nem éri rendszer vastagságát. A gyermek haja tehát vékonyabb, mint a felnőtte.

A festékszempesek hiányából is lehet a korra következtetni, bár sok ember már fiatal korában őszültni kezd. Öreg embernél azonban a velőállomány is hiányossá válik, tehát: ősz hajszál és hiányos velőállomány idős emberre; ősz haj és teljes velőállomány fiatalon őszülő emberre enged következtetni.

Általában a hajszálból a pontos életkort nem lehet megállapítani, legfeljebb csak azt, hogy az gyermeké, felnőtté vagy öreg emberé volt-e.

ad 4. Férfi vagy női haj-e?

A nők rendszerint hosszabb haját viselnek, mint a férfiak s a női haj vékonyabb a férfiénél. Nők a hajukat többet fésülik, aminek a nyoma meglátszik, mert a hajuk kiroptosodik. Naha a hajszűtés nyoma is felfedezhető, amiből rendszerint nőre következtetünk, mert férfi nem igen súti a haját.

ad 5. Nyírva-e s fűszes vagy négyben-e?

A 2. pont alatt már mondtam, hogy miről ismerhető fel.

ad 6. Kitépett, kihullott vagy vágott-e?

A kitépett és kihullott haj közötti különbséget már ismertettem s a vágott haj ismertetőjeleit is leírtam. Itt még csak azt akarom megjegyezni, hogy a

A drága szülő.

Ittani ember volt a szegény Istenben boldogult Baricz Áron székely őrmester. Derék, józaváló ember volt, csak abban a hibában lelkített, hogy túlságosan szerette a szőlőművet s hozzá még nem is a szőlő kedvéért. Elmúlt aztán anyagiilag nem állott fényesen, sőt már adósságok is kezdtek keletkezni.

A feleségének volt egy takarékt könyve pár ezer koronával. Elhatározta hát Baricz őrmester, hogy az adósságok kifizetésére kivessz 500 koronát a takarékból. Igen ám, csak hogy a betét feloldása a kerületi parancsnokság hatáskörébe tartozott. Engedélyre volt szükség a pénz kivételéhez.

Megszervezték hát a kérvényt és felterjesztették a kerületi parancsnoksághoz. Kérésüket azzal indokolta, hogy szőlőművelést akar vásárolni. A kerületi parancsnokság pedig, indokoltnak látván a kérelmet, megadta az engedélyt az 500 korona kivételéhez.

Bajtársunk felvette a pénzt, de persze eszé ágában sem volt szőlőt venni. Kifizetgette a szépszámú adósságokat, a megmaradt pénzen meg ruháneműt, ezt-azt vásárolgatott. Egy aztán vendég gondban a dolgát, nem törődött vele többé.

Egyszer azonban írásbeli parancsot kap a számparancsnokság útján a kerületől, hogy terjeszse fel a szőlőművek megvételét támogató tételt könyvé kiemeltét.

Bezzeg valakita a tartóját. Honnan a csudából terjeszse fel, mikor nem vett szőlőműveket? A parancsnak azonban elégét kellett tenni. Kapta magát s felkereste egyik ismerősét, akinek gyümölcskereskedése volt. Megvett nála öt kiló szőlőt. Erőből a szőlőről írást kért. Kapta is írást, olyan zavarral, hogy abban ugyan ki nem is-

bevéshé ékes eszközzel vágott haj lépcsőzetes vágási felületet is mutatott.

ad 7. Festett-e?

Festett hajnál a haj utámmövése folytán a gyökér felé eső részben a haj eredeti színe meglátszik.

ad 8. Egy bizonyos egyéntől ered-e?

Erre a kérdésre sokszor a szakértő sem tud határozott választ adni. A helyszínen talált haját s az összehasonlításához beszerzett haját párhuzamosan, egymás mellett vizsgáljuk s különös gondot fordítunk a hajszálak hosszúságú, vastagságbeli stb. különbségére vagy megegyezésére, valamint arra is, hogy a hajszálak végei alakjukra nézve megegyeznek-e vagy sem.

ad 9. Milyen külső behatás nyomára látszik rajta?

Ha a hajszálakat tompa tárggyal ütés érte (kalapács, fejsze fele, csong), ellapul s kuszálódik. Ha az ütés a hajszálakat kétfelé választja, a hajszál romlott vége szélesebb lesz s rozkos véget mutat. Ha egy hajszálakon két vagy több ellapulást láthatunk, ebből arra következtethetünk, hogy a fertes kesztyű vagy többször süjtött ártatlan tárgyára. Ha a tárgy, melyre a haját az ütés érte, tisztátalan vagy festett volt (pl. valakint festett székkel, rozsdás vasúddal leittnek, valaki fejével nekiesik valamely tárgynak), a hajszálakon festék- és rozsdaszempeseket vagy más, az ütést előidéző tárgyról származó tisztátalanságokat találhatunk.

Perzselt haját szabadszemmel is felismerhetünk, még jobban nagyító segítségével. A perzselt hajszál összezsugorodik s a vége megduzzad.

menté magát senki. Volt abban az évben szőlőeladásról, szőlővételről, pénzfelvételről, tulajdonjogról, meg minden egyébéről szó, de fiskális legyen, aki elguzdult volna rajta.

A kerületi parancsnokság sem értette az esetet s ezért jobbnak látta kivizsgáltatni. A kivizsgálás során persze szorult a mi „szőlőtulajdonos” bajtársunk. A végén pedig bezárták harminc napra.

Fenyítésének tüntése közben eljött szemlére a kerületi beosztott tisztsízi úr. Lakmányvizsga közben megvizsgálja a foglalt is. Baricz őrmester jelentkezik:

— Örmagy úr, alázatosan jelentem, harminc napot egyszerű fogságtartásomnak tizenhatodik napját töltöm.

— Miért kapta a fenyítést? — kérte az örmagy úr.

— Szőlővásárlás miatt.

— Na, — felelte az örmagy úr —, azt már hallottam, hogy valakit szőlővásárlás miatt bezárták, de hogy szőlővásárlás miatt harminc napot kapjon valaki, azt most hallom először. Hár mi volt mégis az igazi ok?

— Örmagy úr, alázatosan jelentem, tulajdonképpen csak az volt a baj, hogy egy küssit igen keveset vettem.

Hát ez már aztán „világos” székely beszéd volt, meg lehetett érteni. Az örmagy úr mégis mérgösen sajnálkodott s otthagyta a góbját. A számparancsnok úr jelentette meg aztán, hogy hol is volt a hiba tulajdonképpen.

Zavarok a meüfölozattok körül.

Harminc esztendővel ezelőtt még csak két csillagot hordott a csendőr. Csak 1902-ben engedték meg, hogy akik a csapatától szakaszvezetői vagy őrmesterei vezetői állással jöttek át a csendőrségre, már mint próbacsendőrök is három csillagot viselhessenek. Úgy hívták őket,

Tudnunk kell azt is, hogy a haj a halál után a rothadásnak elég jól ellenáll, de a színét megváltoztathatja s hogy a haj- és szőrszálak a halál beállta után még bizonyos ideig élnek, tehát nőnek is. A tapasztalat azt mutatja, hogy az emberi testet borító szőrzet hamarabb megsemmisül a halál után, mint a hajzat.

Bizonyos mérgek hatása abban nyilvánul, hogy a szőrzet és hajzat könnyen kitéphető, szinte magától elválnak a bőrtől.

Mindezekből láthatjuk, hogy a helyszíni hajszálak vizsgálatát túlnyomó részben inkább csak a mikroszkópus végezheti, nem a nyomozó csendőr. A csendőr feladata az, hogy a hajszálakat felfedezze, megőrizze, rögzítse s a nyomozó osztályparancsnoksághoz juttassa.

Miként rögzítse a csendőr a helyszínen talált hajszálakat? Ez nem nehéz mesterség, mindenki könnyen megtanulhatja.

A hajszálát azonnal a feltalálás után tiszta papírra tesszük, azt pedig összehajtva borítékba helyezzük, melyre ráírjuk, hogy a hajszálát hol és milyen körülmények között találtuk. Pl.: „X. Y. összeszorított jobbkezeben, a hüvelyk- és mutatóujj között talált hajszál.” Vagy: „A helyszínen hagyott fejsze élén talált hajszál”, vagy: „Az elmenekült tettes által elvesztett kalap belsejében talált hajszál” stb.

Egy hajszál feltalálási helyzetét azonban a legpontosabban rajz segítségével lehet ábrázolni. Ez úgy történik, hogy pl. nyitott tenyerünket papírlapra fektetjük s a tenyér és ujjak mentén ceruzával meghúzzuk a körvonalakat, utána pedig színes írónnal beraj-

zoljuk a hajszálát, olyan helyzetbe, amint azt a hulla kezében megtaláltuk. Hogy a hulla ujjai be voltak-e hajlítva vagy sem, az nem fontos, mert a leírásból az úgylis kivehető. Ezt a rajzot bárki megcsinálhatja, semmiféle rajztehetség nem kell hozzá.

Célszerű a talált hajszálát a papírlapra felragasztani, különösen azért, hogy szilárdan álljon s hogy a pl. rátapadó, beszáradt vér le ne peregjen. Ilyenkor két vékony papírszelettel úgy ragasztjuk oda a hajszálát, hogy ragasztó ne érjen hozzá, nehogy a papírhoz ragadjon, vagy ha el akarjuk távolítani, elszakadjon. Egyébként a hajszálra tapadó ragasztóanyag a mikroszkópust is zavarja a vizsgálatnál.

Hajszálak a szagokat, gázokat mohón magukba szívják és sokáig meg is tartják. Ha tehát nagyobb csomó haját találunk, pl. kitépett vagy levágott tincset, szagoljuk azt meg, nincs-e valamilyen különleges szaga. Ha igen, úgy a hajcsomót tiszta, bőszejű üvegbe tesszük s légmentesen elzárjuk. Így a szagot napokig konzerválni lehet. Fontos azonban, hogy az üveg teljesen tiszta legyen s a dugasz se tartalmazzon semmiféle szagot. Legjobb becsiszolt üvegdugós üveget használni.

Ez körülbelül mindaz, amit a haj- és szőrszálakról minden csendőrnek tudnia kell, mert ha a vizsgálókat műszerek híján ő maga nem végezheti is el, az elveket ismernie kell. Ha ezt minden csendőr tudni fogja, nem fordul elő, hogy helyszínen vagy evanusi-totton talált hajszálak, amelyek pedig fontos felvilágosításokkal szolgálhatnak, a csendőr tájékozatlansága következtében megsemmisülnek s a nyomozás szempontjából veszendőbe mennek.

hogy: próbacsendőr, címzetes őrsvezető. Ha pedig a volt csapatbeli őrmester az altiszti vizsgát sikerrel letette, címzetes őrmester lett.

Ebben az időben a nagyilondai őrsön csupa kétszillagos csendőr teljesített szolgálatot. Balázs István volt az első, aki, őrmester lévén a vadászoknál, úgy vonult be az őrsre, hogy három csillagot hordott.

Emiatt keletkeztek a zavarok.

Csiki Máté őrmester őrsparancsnok megtette szobaparancsnoknak. Az öreg csendőrök zúgolódtak. A ledegradált szobaparancsnok meg is jegyezte:

— Hogy lehet egy kétéves csendőr szobaparancsnok?

De Csiki Máté őrmester nem törődött velük. Minden ellenvetés hiábavaló volt. A sarzsi az sarzsi és punktum. Balázs csendőr pedig ugyancsak parancsolgatott:

— Borza csendőr! Hogy áll a maga sapkája? Fülöp! Igazítsa meg az ágytakaróját! Benedek! Magának mindig poros a polca!

A csendőröket ette a méreg, de persze, nem lehetett mukkanni.

Borza volt a legidősebb. Úgyes, jóra való csendőr volt, ősszel bekerült az altiszti-be. Tavasszal letette a vizsgát: címzetes őrsvezető, másodaltiszt lett és őrsparancsnok-helyettes. persze.

Az öreg csendőrök rémítgették Balázst:

— Na, letelt a szobaparancsnokság! Lesz most hadd el hadd!

Hát lett is. Mert Borza őrsvezető ugyancsak visszaadogatta a kölcsönt:

— Balázs, a maga polca mindig poros. Balázs, igazítsa meg a takaróját! Hogy áll a sapkája, Balázs!

Balázs dirmeggett, dörmögött, de csak úgy a fogai között. Így mult el másfél esztendő. A harmadik ősz újabb

bajokat hozott. És pedig a bajok ott kezdődtek, hogy Balázs is kötelességtudó, értelmes, ügyes, jó csendőr volt. Most meg ő került az altiszti iskolába. Tavasszal letette az altiszti vizsgát s azzal visszanyerte a csapatbeli őrmesteri rendfokozatát.

Most aztán Borzát bosszantották a többiek:

— No, őrsvezető úr, hazajön a Balázs!

Borzát bosszantotta ez a furcsa rendfokozatbeli kavargás. De nem szólt. Pedig Balázs ugyancsak pirongatta:

— Ejnye, Borza, maga mindig eredmény nélkül vonul be szolgálatból? Hol jár a maga esze? Szedje össze magát kérem egy kicsit, elvégre altiszt lenne, vagy micsoda?

Borza nem szólt egy szót sem. Csak a puská tusát szorongatta, mikor tisztelgett.

Telt, mult az idő. A két altiszt továbbra is együtt maradt a meglehetősen nagy őrsön.

Csiki Máté őrmester, az őrsparancsnok is és Balázs címzetes őrmester is külszolgálatban állottak. A csendőrök a legénységi szobában voltak elfoglalva. Az őrsirodából furcsa hangok hallatszottak. A Borza őrsvezetőé:

— Hallja maga, Balázs! Maga parancsolgat nekem, mikor én öregebb altiszt vagyok? Én már rég csendőr voltam, amikor maga még újonc volt valahol Boszniában! És maga meri nekem azt mondani, hogy nem tudok nyomozni? Hát ki tud nyomozni? Hát ki derítette ki a hosszúmezői gyújtogatást, meg a kucsuláti gyilkosságot? Maga, vagy én? Amibe még nekifogott, az mind kiderítetlen maradt! Az őrs hat közbiztonsági zavara közül négy a magáé egy év alatt! Mert úgy megrázom!...

Rádásul úgy zörgött valami az őrsirodában, mintha valakit földhöz vágta volna. 'No, ennek fele sem tréfa! A csendőrök benyitottak.

Borza őrsvezető ott állott az ágya mellett, az álló ruha-

Mi ujság?

Irtta: MÉSZAROS JÓZSEF I. tiszthelyettes (Pécs).

Ez a kérdés örökségként száll egyik csendőrrel a másikra a külszoigálatban. Az öreg csendőr így tanulta próbacsendőr korában a még öregebbektől s erre tanítja a fiatal próbacsendőrt, akit a gyakorlati szolgálatba bevezet.

Mikor a járőr portyázás közben megérkezik a községbe és egy-két utcán végigmegy, betér a község házára vagy a bíró lakására. Üdvözlés és kézfogás után következik az ugynevezett értekezés, amely a legtöbb esetben csak a következő kérdésemből áll: „Mi ujság, bíró úr?”

Felelet: „Nincsen semmi, minden a régi”; vagy: „Nálunk nem szok ujság lenni, mi nem járattunk ujságot”; vagy: „Nem tudok én semmi ujságot, az urak biztosan többet tudnak” stb. Erre a járőrvezető előveszi a szolgálati lapját, kitölti a rovatot, ráüti a bélyegzőt s elköszönve tovább portyázik, mint aki a dolgát nagyon jól elvégezte.

Így megy ez a többi községekben is, míg végre eljön a bevonulás órája. Az őrre bevonulva, jelenti a járőr, hogy szolgálatból bevonult, különös ujság nincsen. „Töltényt rejts, leszerelni, végeztem!” Az őrparancsnok bevezeti a szolgálatot, a járőr tagjai pedig hozzáfognak a szerelvény és fegyverzet kitakarításához, vagy, ha éjjel vonultak be, lepihennek.

Amde mi történik? A járőr még ki sem takarította a ruházatát, vagy még ki sem pihente a szolgálat fáradalmait, már megjelenik az őrön a járőr által csak most leportyázott valamelyik községből egy panaszos és panasolja, hogy nála ez vagy az a bűncselekmény történt. Sokszor meglepzi, hogy az esetről már tegnapelőtt szót a bírónak és kérte, hogy a panaszáról tegyen jelentést a

fogas előtt. Annak kiabált, a ruhafogásnak. Zubbony és sapka nélkül, hajadonfővel, nekigyürkőzve. Kétmarokra kapta a ruhafogást s úgy rázta, attól döngött úgy a padló.

Az egyik csendőr rákiáltott:

— őrvezető úr, mit tetszik csinálni?

A hangra lecsillapodott. De még akkor is úgy fújt, mint egy megvadult bika. Többé nem is békült meg azután a sorsával, még abban az évben leszerelt, nehogy valahogy újra előljárójává legyen Balásznak. Mert abból talán még nagyobb bajok lettek volna.

A létszám.

Altiszti tanfolyamban történt. Az ezredes, kerületi parancsnok úr szemlélte a tanfolyamot.

Reggel 8 órakor már mind ott ültek a hallgatók a nagy tanteremben, dolmányosan, kalaposan, fehérkesztyűsen. A napos altiszt az ajtó közelében foglalt helyet, hogy az ezredes úr belépése alkalmával idejében vigyázzt vezényelhessen és jelenthesse a létszámot. Végre nyílik az ajtó s belép az ezredes úr, mögötte a tiszt urak és a segédoktatók. Hangos „Vigyázz!” fogadja. A hallgatók vigyázzba ugranak. A napos előáll és jelenti:

— Ezredes úr, alázatosan jelentem, 67 darab!

Az ezredes úr megáll előtte:

— Miféle beszéd ez, fiam? Hol hallotta maga azt, hogy darab? Emberekre azt szokták mondani, hogy: fő.

A szegény napos fülig pirult, olyan zavarba jött. Nem szólt egy szót sem, pedig az ezredes úr még mindig előtte állott s várta a választ:

— No, nincs igazam?

A csendőr végre megemberelte magát:

— Ezredes úr, alázatosan jelentem, elvitettem a jelentést

csendőrségnek. Ha most az őrparancsnok kérdőre vonja a járőrvezetőt, hogy a panaszos ügyben miért nem nyomozott, a járőrvezető azzal védekezik, hogy ő megkérdezte a bírót, hogy nincsen-e valami ujság s az azt felelte, hogy nincsen semmi.

Nyilvánvaló, hogy az ilyen szolgálat nem jó egyébre, mint a szolgálati órák számának szaporítására, mert a járőr nem tett egyebet, minthogy magát a községi bírókra bízva, lejártá ugyan az előirt útvonalat, de sem nem látott, sem pedig nem hallott úgy, amint azt a jó csendőrtől az utasítás elvárja.

Csendesebb örskörletekben előfordul, hogy a járőrt néha minden különösebb meghagyás nélkül kell szolgálatba indítani. Nincs a részére sem felhívás, sem pedig bűncselekményről való panasz. Ez azonban természetesen nem menti fel a járőrt a kötelezettség alól, hogy az örskörletben történtek után öntevékenyen puhatoljon, ha ez a szolgálati lapjában külön meghagyásként nincsen is előírva. Nagyon természetes, hogy az őrparancsnok minden szolgálat eligazításánál nem sorolhatja el a járőrnek az összes tennivalókat, mert hiszen akkor a fél szolgálati utasítást fel kellene olvasnia. Nem ismertetheti a törvényeket sem, amelyeknek betartását a járőr ellenőrizni köteles, mert azokat a járőrvezetőnek már mind tudnia kell. Lehetetlen, hogy az olyan csendőr, aki csak félig-meddig is tisztában van azzal, amit a számtalan törvény, rendelet vagy szabályrendelet tilt, egy husz-huszonnégy órás szolgálatból úgy vonuljon be, hogy egyetlen büntetendő cselekményt se észleljen. Ez alatt nem azt értem, hogy a lakosságot apró-cseprő, lényegtelen, erőszakosan keresett kihágások miatt zaklassuk, mert hiszen a szolgálatunk célja nem ez, hanem hogy az olyan eseteket, amelyek hatósági beavatkozást

— Hogy, hogy elvitettem?

— Ezredes úr, alázatosan jelentem, a Szilágyi járás-örmmester úr úgy rendelkezett, hogy amikor ő bejön az órájára s tudjuk a leckénket, akkor a napos úgy jelentse, hogy hatvanhét fő. De ha nem tudjuk, akkor darabot jelentünk, mert akkor szamarak vagyunk, azokat pedig darabszámra mérik.

Az ezredes úr mintha mosolygott volna a bajusza alatt, aztán felment a katedrára. Valószínű azonban, hogy nem hagyta jóvá a Szilágyi járásörmmester intézkedését, mert ettől kezdve akkor is „fő”-t volt szabad neki jelenteni, ha egyikük sem tudta elfujni az úttest összes tartozékait.

A rosszul feltett kérdés.

Ez is altiszti tanfolyamban történt. Vizsga volt, a terem tele volt vizsgázó csendőrrel. A katedra előtt ültek a vizsgáztató bizottság tagjai, mögöttük állottak a segédoktatók. A kérdést az egyik segédoktató altiszt adta fel:

— Tóth Péter!

Tóth Péter csendőr felállt, mint a cövek. A gyengébb tanulók közé tartozott s hozzá mindig mást felelt, mint amit kérdeztek. Egyetlenegy paragrafus volt, amit szó szerint tudott, a büntetőtörvényből a 336. A kérdés azonban az volt, hogy mikor képez rablást a lopás?

Tóth Péter azonban nem hagyta magát befolyásolni. Fújta rendületlenül a 336-ot.

A vizsgáztató bizottság elnöke észrevette a tévedést. Rászólt:

— Nem jól felel, maga, fiam!

Tóth Péter nem jött zavarba. Harsányan jelentette:

— Alezredes úr, alázatosan jelentem, én jól felelek, csak a kérdés lett rosszul feladva.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága 1. ritéz Németh András tiszthelyettest (VI. ker.) a magyar ezüst érdeméremmel a zöld szalagon, 2. Hajdu László tiszthelyettest (VI. ker.), 3. Sári Gusztáv törzsőrmestert (II. ker.), 4. Hamza Gábor törzsőrmestert (VI. ker.), 5. Kiss Jenő törzsőrmestert (V. ker.) és 6. Horváth István III. törzsőrmestert (III. ker.) a magyar bronz érdeméremmel a zöld szalagon tüntette ki.

igényelnek, hiány nélkül és feltétlenül észrevegyük. Ha a járőr valakit kihágás miatt csak figyelmeztetett is, már ezt is félig-meddig eredménynek lehet számítani.

Hogy a járőr mindenről, ami az általa leportyázott őrzületben történt vagy történik, tudomást szerezzen, nem olyan egyszerű dolog, mint első pillanatra látszik. Azt mondja az utasítás: „...a csendőrnek feltétlenül kell annyi és olyan összeköttetéssel rendelkeznie, hogy minden hivatalból üldözendő büntettről és vétségéről okvetlenül tudomást szerezzen, még akkor is, ha emiatt nála feljelentést nem tettek is; ott, ahol ez meg nem történik, a csendőrt a legtöbb esetben muzsztás terheli...” Amint látjuk tehát, az utasítás csak a hivatalból üldözendő büntettek és vétségek eseteiben követeli meg, hogy a járőr azokról feljelentés nélkül is tudomást szerezzen, természetesen azonban, hogy ugyanez áll — ha nem is az utasítás rendelkezésének szövegerintéjében — a hivatalból üldözendő kihágásokra is.

A legtöbb járőr eleget véli tenni a kötelességének azzal, hogy az őrzületbe eső községeket „leportyázza” vagyis azoknak egy-két forgalmas utcáján végigmegy. De ismerem már olyan csendőrt is, aki a községbe érve, egyenesen a község házára vagy a bírósághoz tartott és a községnek egyetlen más utcáján nem ment végig, csak azon, amely a község házára vezetett. Hogy az ilyen leportyázás mennyire semmit sem ér, azt bajtársaimnak nem kell bővebben magyaráznom.

Iskolázás közben gyakran tapasztaltam, hogy még a jó járőrvezető is zavarba jön, ha azt kérdezik tőle, hogyan végzi a szolgálatát egy olyan rendes őrzületben, amelyre a kivezenélés alkalmával semmi külön parancsot nem kapott. Általánosságban azt szokták felelni, hogy: „figyelmemet mindenre kiterjesztem és ha valahol törvénysértést észlelek, közbelepek és a gyanúsítottat feljelentem”. Hiszen természetesen, hogy a járőr szolgálatának végcélja az, ami ebbe a mondatba össze van foglalva, oktatásnál azonban nem szabad megelégednünk az ilyen általános felelettel, amely voltaképpen nem egyéb, mint a felelet alól való kibúvás, hanem követelnünk kell mindazoknak a szolgálatoknak egyenként felsorolását, amelyeket a járőr a községben és a községen kívül végezni köteles. Jó szolgálatot vélek tenni azzal, hogy ezeket a teendőket itt felsorolom.

A magam részéről úgy tartom helyesnek, hogy a járőr a községbe érkezése után egyenesen a község házára, vagy a községi bírósághoz menjen. Itt érdeklődjék a jegyző vagy a bírósághoz utasított után és csak, ha velük érintkezett, kezdje meg a község leportyázását. Erre azért van szükség, mert a bírósággal vagy a jegyzővel való érintkezése során mégis adódhatnak olyan dolgok, amelyekre ők a járőr figyelmét felhívják és amelyeknek ismeretében a járőr a figyelmét egyes dolgokra jobban kiterjesztheti. Felhozhatják némelyek ez ellen, hogy ilyen módon a járőrnek a községben megjelenése nem lesz meglepetésszerű, mert ha a lakosság a járőrt a község házára menni látja, rögtön tudni fogja, hogy csendőrök vannak a faluban. Erre én csak azt kérdezhetem, hogy mi baj származhatik abból, hogy megtudja? Ez legfeljebb olyan esetben lenne aggályos, ha valaki éppen akkor követne el valamilyen súlyosabb bűncselekményt és azt a járőr jötte volna hírére abba hagyná; közbiztonságunk azonban hála Istennek sokkal jobb, sem hogy a járőrök lépten-nyomon a szemük láttára elkövetett bűncselekményekbe botlanának. Aki tudja, hogy statisztikánkban milyen jelentéktelen szerepet játszik a tettenkapás, az feltétlenül igazat ad nekem. A bűncselekmények túlnyomó része már be van fejezve, mikor a nyomozás megindul, tökéletesen mindegy tehát, hogy a gyanúsított a csend-

őröknek a községbe érkezését — amelyre különben már ugyanis meg van készítve — megerősítéssel előbb vagy később tudja-e meg.

A községi bíróságtól vagy jegyzőtől nemcsak általánosságban kell megkérdezni, hogy mi újság, hanem konkrét kérdéseket kell hozzájuk intézni mindenre vonatkozóan, ami a járőrt érdekli. A községi bíróságtól vagy az elöljáróságtól a járőrtól azt kell megkérdezni, hogy nem fordult-e el a községben lopás vagy valamilyen más büntetendő cselekmény, nem lépett-e fel ragályos emberi vagy állati betegség, adott-e a község elöljárósága engedélyt házalásra, koldulásra, adománygyűjtésre, ha igen, mikor és kinek? Cigányok, csavargók nem fordultak-e meg a községben stb. A községi- vagy körjegyzőnél megtudhatja a község legutóbbi anyakönyvi adatait: hol van születés, házasságkötés és főként halálozás, mi volt a halál oka? Nem történt-e el valaki a községből, kapott-e külföldi tartózkodási vagy lakhatási engedélyt? A jegyzőnél betekinthet a járőr a Belügyi Közlönybe és a Budapesti Közlönybe, amelyekben a csendőrséget érdeklő rendelkezések is szoktak megjelenni, de amelyeket az őrsők számára takarékosági okokból nem lehet megrendeni. Gyanús egyének, szokásos büntetettek, rendőri felügyelet alatt álló egyének magaviselete, életmódja stb. felől mindig érdeklődni kell, de szintén nem csak általánosságban, hanem mindeniket külön-külön a nevével felemlítve.

Ha a járőr így, ilyen részletesen érdeklődik a községi elöljáróságnál, sokkal ritkábban fog onnan üres kézzel eltávozni.

A községi bíróságtól vagy jegyzőtől történt értekezés után a járőr megérkezésének idejét bevezeti a szolgálati lapjába. Ezután induljon neki a község leportyázásának. A szolgálati utasítás a községek leportyázására most már külön szolgálati órákat engedélyez, egyik járőr sem védekezhetik tehát azzal, hogy azt nem volt ideje leportyázni. A leggyakoribb előforduló hiba, amit a járőrök e téren el szoktak követni az, hogy a községeknek csak az úgynevezett főutcáit, a lakottabb, népesebb és könnyebben járható utcáit portyázzák le, a mellékutakat pedig következetesen elhanyagolják. Olyan nagyobb községeket, amelyeknek egyszerre való teljes leportyázása túlhosszú időt venne igénybe, két részre is lehet osztani és a járőrök felváltva portyázzhatják az egyes részeket, de azt aztán alaposan.

A község leportyázása közben a járőr terjessze ki a figyelmét elsősorban arra, ami legjobban szemébe ötlük: az utcákra, hidakra, átvezetésekre, roskadozó épületekre, szétrúskertekre, játszó gyerekekre, stb. Nézzon be a községi vágóhidra és feltétlenül a község végén levő cigánytelepre is. Tekintszen be a magánházak udvarára, ellenőrizze, hogy nincs-e ott felhalmozott trágya, ebzárlat idején meg nem kötött eb és a tűzrendészeti szabályokat a tulajdonos betartja-e. Ellenőrizze a kocsmákat, üzleteket, tejcsarnokokat, hogy a közegészség követelményeinek megfelelnek-e, tulajdonosaik nem tartanak-e tiltott árukat, mérőeszközeik hitelesítve vannak-e és azon árucikkek árai, amelyeknek kifüggesztésére rendelkezés van, ki vannak-e függesztve. Az üzletek tulajdonosaitól érdeklődjék, hogy az üzletükben nem jelent-e meg idegen, ha igen, mikor, ki volt és mit művelt ott? Általában az idegenek utáni puhatolásra minden alkalommal különös súlyt kell helyezni.

Ne engedjen el a járőr maga mellett senkit, akitől bármiféle felvilágosítást nyerhet. Így például ha egyesület, kaszinó, olvasókör stb. vezetőivel vagy vezetőségi tagjával találkozik, elsősorban az illető egyesület vagy olvasókör ügyei iránt érdeklődjék tapintatos modorban. Ha pappal, tanítóval találkozik, a lakosság erkölcsé, érzülete, a gyer-

mekek magaviselete, a vallásfelekezeti és nemzetiségi viszonyok iránt érdeklődik, hogy ezekkel is tisztában legyen. A puszták tulajdonosaitól, bérlőitől és gazdatisztjeitől, a bányák és ipartelepek tulajdonosaitól, felügyelőitől és munkavezetőitől megtudhatja, hogy a mezőgazdasági cselédek, ipari és egyéb munkások magaviselete, munkakedve stb. ellen nincs-e panaszuk. Ebben a tekintetben azonban nem szabad a munkaadók egyoldalú információival megelégedni, hanem a munkások, cselédek stb. körében is érdeklődni kell, hogy kötelezettségeiknek a munkaadók is eleget tesznek-e és nem követnek-e el velük szemben jogtalanságokat. Ha a munkásság vagy a cselédség körében elégedetlenség észlelhető, annak okát mindig ki kell pihatólni. A munkásban, cselédemberben bizalmat kelt, ha a csendőr megáll vele beszélgetni, érdeklődik a viszonyai felől, de különös bizalommal lesz a csendőr iránt, ha látja, hogy a csendőr az ő érdekeit is megvédelmezi.

Ne haladjon el a csendőr közömbösen és érdeklődés nélkül az úgynevezett pletykák mellett sem, mert ha az asszony nép szóbeszédének legnagyobb része a csendőrt nem érdekli is, mégis akadhat benne itt-ott valami, amiről jó a csendőrnek is tudnia. Különösen az olyan suttogásoknak, amelyek egy bizonyos személyt valamilyen bűncselekmény elkövetésével gyanúsítanak, van rendszerint valami alapjuk, következtetésük. Ilyen pletykák gyűjtésére és közlésére különösen elsősorban a női besúgók alkalmasak.

Azt egyébként talán mondanom sem kell, mert az utasítás előírja, hogy a csendőrnek a besúgókkal csak akkor szabad érintkeznie, ha az minden feltűnés nélkül lehetséges. Nevetséges lenne az olyan besúgó, akihez a csendőrrjárőrök fényes nappal, nyíltan ki- s bejárnak.

Ezek lennének nagyjában a tennivalók, amelyek a járőrt a község belterületén kötelezik. Külön kell megemlékezni azokról, amelyeket a községeken kívül portyázás alkalmával, az utakon, mezőkön, erdőkben stb. kell végezni.

Községeken kívül mindenekelőtt az utak, vasutak, távíró- és távbeszélővonalak ellenőrzését végezze a járőr. Súlyt kell helyezni arra is, hogy a közlekedési szabályokat a közforgalmú utakon mindenki betartsa, mert ennek ellenőrzése nemcsak a közlekedési csendőrségnek vagy az útjárőröknek, hanem minden járőrnek kötelessége.

Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy a járőr minden idegen, ismeretlen egyént, akivel az úton találkozik, igazoltasson. Számos bűncselekmény kiderítése vált ilyen módon lehetővé, de viszont nagyon sok maradt kiderítetlenül azért, mert a járőr közömbösen haladt el a tettes mellett. Az igazoltatásnak természetesen alaposnak kell lennie, mert különben semmit sem ér, sőt a gyanúsítottat még felbátorítja.

A határban keresse fel az ott élő embereket, pásztorokat stb. Érdeklődjék az állatok száma, betegségei stb. felől, továbbá, hogy vándorcigányok vagy más vándorlók nem jártak vagy járnak-e a közelben; mezőrendőröktől a mezei tolvajokra, erdőőröktől az erdei tolvajokra, orvvadászokra stb. kaphat felvilágosítást.

Az éjjeli szolgálat mind a községben, mind pedig azon kívül, lényegében megegyezik, de kivételében különbözik a nappalitól.

Ha a járőr éjjel érkezik a községbe vagy más lakott helyre, legyen mindenekelőtt óvatos, hogy felszerelésének zöreje vagy hangos beszélgetése el ne árulja. A község belterületén álljon meg minél gyakrabban és hallgatódzék. Gyanus, rendőri felügyelet alatt álló, vagy szokásos bűntettes egyének házatáját alaposabban vegye szemügyre, esetleg társan azok közelében rövid figyelőállást, feltéve

persze, hogy ott les nincs előírva. A holdvilágos éjjel nagyon alkalmas az orvvadászok és orvhalászok leleplezésére.

Ellenőrizze a kocsimák záróráját, kaszinók, olvasóköri körök működését, az éjjeliőröket stb. A lakóházakból feltűnő későn vagy szokatlan időben kiszivárgó világosság okát igyekezzék mindig megállapítani, úgyszintén azt is, hogy azok, akikkel szokatlan időben, szokatlan helyen találkozunk, hol jártak és mit csináltak? Fellépésénél sohase feledkezzék meg arról, hogy éjszaka fokozott elővigyázattal kell lennie.

Íme: ez a „*Mi újság?*” lényege a valóságban. A járőr, aki ezeket megszívleli, sohasem portyázik hiába és sohasem vonul be valamilyen eredmény nélkül, mert újság mindig akad, csak érteni kell hozzá, hogy megtudjuk.

Az írásvizsgálatok szerepe a bűnügyi nyomozásoknál.

Írta: FISCHHOF GYULA hites tvszéki könyv- és írásszakértő.

A bűnügyi nyomozások számos esetében döntő jelentőségű szerep jut a kézírások vizsgálatának.

Egy kézírás eredetének, azonosságának megállapítása nemcsak az okirathamisításoknál vagy más írásos úton elkövetett bűncselekményeknél kerül előtérbe, hanem sűrűn foglalkoztatja a nyomozó hatóságokat a gyilkossági és egyéb bűnesetek felderítésénél is. Az utóbbi évek bűnkrónikájában sok oly esettel találkozunk, amikor a helyszínen hagyott néhány soros írás, amely első pillanatban csak lényegtelen támpontnak látszott, a nyomozás további stádiumában már jóformán egyedül vezetett a homályba borult bűncselekmény felderítésére.

A gyakorlati eredmények mindjobban igazolják, hogy a szakszerű írásvizsgálat ma már a kriminalisztikának sokkal fontosabb segédeszközét képezi, mint például 20—25 évvel ezelőtt, amikor az emberek általában kevesebbet írtak, mint most és amikor a bűncselekmények kivitele is még egyszerűbb keretek között történt.

A mai kor bűnözője sokkal felkészültebben igyekszik palástolni a tett elkövetését, mint a negyedszázaddal ezelőtt előfordult bűneseteknél tapasztaljuk.

A modern nyomozó-technikához alkalmazkodó tettes nemcsak a feléje irányulható nyomokat igyekszik eltüntetni, hanem — mint sűrűn látjuk — arra is törekszik, hogy a nyomozás útját helytelen irányba terelve, legalább is szökési lehetőségét biztosítsa. Ilyenkor találjuk a tett színhelyén azokat a kézírásokat, amelyek a hatóság félrevezetését célozzák, de ugyanezt a rejtett célt szolgálják a tett elkövetése előtti időből származó hamis bejelentőlapok, hamis alibit igazoló levelek stb.

A vidéki csendőrörsök nyomozó járőrei nincsenek abban a helyzetben, hogy a helyszínen talált kézírást nyomban írásszakértővel megvizsgáltathassák és így a bűncselekmény felderítésének első stádiumában maguk kénytelenek a helyszínen talált kézírást szakszerű felkészültség nélkül megvizsgálni.

Megállapíthatjuk mindjárt őszintén, hogy az ilyen, úgynevezett laikus vizsgálat csak a legritkább esetben vezethet valami eredményre, de ha vezet is, a csendőr a maga esetleg helytálló véleményét sem tudja szakszerűen alátámasztani, megindokolni. Még

annak a szakértőnek is, aki állandóan írásvizsgálattal foglalkozik, sok vizsgálati anyagra és nagy gyakorlatra van szüksége ahhoz, hogy nehezebb eseteket megoldhasson, természetes tehát, hogy nem lehet ugyanezt elvárni az őrstől vagy nyomozó csendőrtől, akinek csak igen ritkán van alkalma arra, hogy a kérdéssel gyakorlatilag foglalkozzék.

Mégis, nézetem szerint, célszerű lenne, ha a csendőrök tananyagába az írásvizsgálat alapelemei felvételének, nem azért, hogy a csendőrök maguk végezzék írásvizsgálatot, hanem, hogy az írásnak mint bizonyítéknak a fontosságát felismerjék s hogy tisztában legyenek v. le. milyen feltételek mellett mit várhatnak a szakértőtől. Nagyon sok nyomozás hiúsult már meg azon, hogy a nyomozók egy előtalált írást vagy írásfoszlányt nem részesítettek kellő figyelemben.

E néhány sor célja természetesen nem lehet az, hogy minden tudnivalót felöleljen, csak általánosságban akarok néhány dologra rámutatni, aminek ismeretét a legfontosabbnak tartom.

Tisztában kell lennünk mindenekelőtt az írásazonosítás tanainak ama kiindulási pontjával, hogy valamilyen két teljesen egyforma ember, két egyformán működő agy nem található, úgy két teljesen egyező emberi kézírás sem akad. Tudjuk azt is, hogy amint egy embernek egyénisége testi fejlődésével párhuzamosan bizonyos korban karakterisztikusan kifejlődik, úgy ez az egyéni sajátosság az ő kézírásában is kifejezésre jut. Felnőtt korában már senki sem írja le a betűformákat úgy, ahog azokat az iskolában tanulta, hanem ezek a betűképzések mindinkább eltávolodnak az iskolászerű formáktól és a kézírásban kisebb-nagyobb mérvben már egyéni sajátossággal bíró jellegzetes írásszokások kerülnek felszínre.

Ezek a jellegzetes írásszokások, amelyeket akaratlanul — szinte a tudat alatt — vetünk papírra, nem is annyira a nyers formákban, mint inkább a kapcsoló-vonásoknál, kanyarulatoknál stb. jelentkeznek és tulajdonképpen rejtett írásszokásait képezik az embernek.

Igaz, hog idegen emberek kézírásában is találhatók bizonyosfokú hasonlóságok, de ezek a hasonlóságok még nem jelentik az írásszerűségét, azonosságát.

A kézírások szakszerű összehasonlításánál sohasem szabad az úgynevezett sablon-formákat figyelembe venni, amelyek mindenkinél ugyan, de csak arra a néhány betűre terjedően találhatók, amelyek képzési módja nem távolodott el az iskolászerű formáktól. Minden ember kézírásában — különösen a lassúbb írásszerűségeknél — található néhány betű, amelyet az illető egyébként kiírt írással mellett is iskolászerűen ír le, természetes tehát, hogy ilyen betűk azután más ember kézírásában is találhatók.

Ezek a hasonlóságok szokták megtéveszteni azokat, akiknek a kézírások összehasonlításában nincsen gyakorlatuk, vagy azt felületesen végzik.

Sűrűn tapasztaltam például névtelen levelek vizsgálatánál, hog a megrágalmazott feljelentő fél igen felületes hasonlóságokra (melyeket jóhiszeműen egyezőségeknek néz) alapítja feljelentését. A feljelentő fél ilyenkor legtöbbször helyes irányban kutatja ugyan a tetteket, de nem gondol arra, hogy az a rágalmazó levelet mással íratta és nagy csodálkozással látja, amikor a szakértő a felületes hasonlóságok mellőzésével azt állapítja meg, hogy a kézírás nem a gyanu-

sítottól származik. Nyenkor azután csak a további kutatás vezet eredményre, amikor a rágalmazó-levelet tényleges íróját kinyomozni sikerül és ezzel a szakértő első megállapítása is igazoltnak jelentkezik.

Az írásvizsgálatok eredményes munkáját sokszor lényegesen megkönnyítik azok a szakszerűen felvett próbaírások, amelyeket a csendőrség szokott a nyomozás kezdeti szakaszában foganatosítani.

Ki kell emelnem, hogy — akár pusztán névalírás meghamisításáról, akár pedig hosszabb terjedelmű írás szakszerű egybevetéséről van szó — mindenkor fontossággal bír az, hogy a próbaírás minél hosszabb terjedelmű legyen.

Próbaírás felvételénél a gyanúsítottal elsősorban legalább 8—10 sornyi közömbös szöveget kell leírni és csak azután kell elkezdni az inkriminált nevet vagy szöveget diktálni (nem lemásoltatni!). Ezzel az eljárással szembeötlően kifejezésre jut a gyanúsított írásferdítési szándéka, mert a közömbös szöveg diktálásánál még nyugodtan, normális kézírását rögzíti meg, míg az inkriminált szöveg leírása gyakran ugyanazon a papírlapon már ferdítve történik.

A névalírások meghamisítása és a névtelen levelek írásai ugyan elég tetemes anyagát képezik az írásszakértői vizsgálatoknak, de ezek mellett még igen sűrűn találkozunk más, fortélyosabb hamisításokkal is.

Egy vidéki kereskedő írásbeli megállapodást kötött egy gazdálkodóval. A kereskedő által ceruzával írt néhány soros nyilatkozatot a gazdálkodó jóhiszeműen aláírta, nem ügyelve arra, hogy a nyilatkozat utolsó sora és aláírása között még két sornyi üres hely maradt. Hetekkel később a kereskedő utólag ugyanazzal a ceruzával még kétsornyi olyan szöveget írt hozzá, amely a gazdálkodó súlyos megkárosítását célozta.

Dacára annak, hogy ugyanaz a személy ugyanazzal a ceruzával toldotta meg utólag hamis szöveggel a nyilatkozatot, a műszeres írásvizsgálat mégis eredményre vezetett, mert a különböző időkből származó kézírások közötti különbözőséget a papír hátlapjának mikrofotografiai lefényképezése domborította ki. Ennél a felvételnél ugyanis az eredeti szövegnek tompább hegyű ceruzával írt vonásai és az utólagos két sornak jobban hegyezett ceruzából eredő élesebb átnyomódásai félremagyarázhatatlanul kifejezésre jutottak.

Egy másik esetben szintén az aláírás fölé utólag lett az okmányba még egy sor tintával hozzáírva.

Ezt az utólagosságot úgy sikerült megállapítanom, hogy az utolsóelőtti nem kifogásolt és az utolsó kifogásolt sornak ama részleteiről, amelyek a papírnak behajtási részét érintették, 150-szeres mikrofotografiai felvételt készítettem. Ebből kitűnt, hogy az utolsóelőtti sor természetesen a papír behajtása előtt íratott, míg az utolsó kifogásolt sor tollvonása a papírnak törési medrébe erősen beszívódott, tehát kétségtelenül már a papír behajtása után került az okmányra.

Ez a szakértői lelet meggyőzően igazolta az utólagosságot.

Sokszor az egymást keresztező tollvonások, illetve annak szakértői megállapítása, hogy közülök melyik fekszik felül, — szintén alkalmas az időbeli sorrend megállapítására.

Nehezebb feladat a tintairások korának megállapítása, mert amíg az egészen friss keletkezésű tinták

Készül a feljelentés.

(vitéz Dobó Sándor g. szds. rajza.)

kétségtelenül megkülönböztethetők a régebbi tintáktól, addig bizonyos időn túl már nem lehet pontosabban megjelölni a keletkezés időpontját. A tinta vegyi alkotórészeinek oxidálása ugyan bizonyos fokig tájékoztató támpontokat szolgáltat, de ez többnyire csak arra alkalmas, hogy vagy az egészen friss eredetet, vagy pedig egy legalább 4—5 éves kort lehessen meghatározni.

Az olyan szakértői megállapítás, amely már kétségtelenül idősebb (legalább néhány éves) kézírásoknál hónapokra, vagy akár csak évre megjelölő kort akarna meghatározni, — minden szakszerű alapot nélkülöz.

Az írásszakértő laboratóriumának hálás anyagát képezi a vegyi úton eltávolított szövegrészek rekonstruálása.

Különbőféle bevált eljárásokkal — az eltávolítás természetéhez képest vegyi előhívással vagy kvarcvizsgálattal stb. — láthatóvá lehet tenni az eltávolított szövegrészeket, amelyeket azután a nyomozóhatóságok részére ugyancsak a mikrofotografiai felvétel tud megrögzíteni. Az írógéppel írt névtelen levelek felderítése is sokszor sikerre vezet. Az írógépek jellegzetes hibái válnak a használt írógép azonosságának árulóivá. Ennek felderítése után még a névtelen levél írójának személye is könnyebben kinyomozható.

A névalíráások hamisításai természetesen leg-

nagyobb anyagát képezik az írásszakértői vizsgálatoknak. A hamisító többnyire tökéletes hamisítványt igyekszik produkálni és abban a hiszemben van, hogy ez egy valódi aláírás mintája után kopírozva vagy ablaküvegen át másolva megkülönböztethetlenné válik. Ezeknek az úgynevezett „ügyes utánzatoknak“ a megállapítása a legkönnyebb, mert ha a valódi és hamis aláírást egymás mellé tesszük, szabadszemmel nyers vonásaikban különbözőséget nem észlelünk ugyan, de ha ugyanezekről éles mikrofotografiai felvételeket készítünk, kiderül, hogy a valódi névalíráások normális, folyó lendületes, úgynevezett *élő* vonásokból állanak, míg ezekkel szemben a hamis névalíráások tollvonásai bizonytalan, szakadozott, merev, *holt* vonások képét mutatják.

A kézírások vizsgálata sokszor nem a hamisítás felderítését célozza, hanem a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban álló más fontos körülménynek alátámasztására vagy megcáfolására szolgál. Így komoly, tudományos grafológiai vizsgálattal gyakran megállapítható, vajjon a tett színhelyén talált kézírás nyugodt vonásokkal lett-e leírva, avagy feldúlt lelkiállapot ismerveit tükrözik vissza a tollvonások kienyései. Igen érdekesek még az írás-patológiai megállapítások is, vagyis azoknak az írásjeleknek vizsgálata és kimutatása, amelyek fogyatékos elméműködésnél jellegzetesen megrögzítve szoktak a kézírásban

jelentkezni. Az ilyen vizsgálatoknál azonban természetesen a legnagyobb óvatossággal kell eljárnia az írásszakértőnek, mert ezeknek a vizsgálatoknak legtöbbször olyan esetekben van gyakorlati értéke, amikor valamely *elhalt* ember kézírásáról, illetve annak megállapításáról van szó, vajjon az illető a vitatott okirat aláírásakor szabad akaratának nyilvánításában korlátozva volt-e?

Az írásszakértő azonban ilyenkor nem lépheti túl azokat a határokat, amelyek már nem írásvizsgálati, hanem elmeorvosi szaktudást igényelnek, tehát megállapításairól csak *leletet* készít, az ebből levonható következtetéseket azonban már az elmeorvosra kell bízni.

Végül rá kell mutatnom arra is, hogy nagy fontossággal bír az, hogy a helyszínen talált kézírások úgy kezeljék, hogy eredeti állapotuk meg ne változzék. Sokszor tapasztaljuk ugyanis, hogy mire egy ceruzás kézírás az írásszakértő kezébe kerül, a sok felesleges tapintástól és szakszerűtlen kezeléstől olyanira elmosódott, hogy rendkívül megnehezíti a szabatos vizsgálat foganatosítását. Ha tehát a nyomozó csendőr nem tesz egyebet, mint hogy az előtalált írást változatlan állapotban megőrzi és eljuttatja a szakértő kezébe, már nagyon sokat segített abban az irányban, hogy a szakértő könnyebben és biztosabban tudja a véleményét megadni.

Pest közrendészete a szabadságharc utolsó napjaiban.*

Írta: AMANT ZOLTÁN főhadnagy.

Buda ostroma alatt nem kellett Pesten rendészeti szolgálatot teljesíteni. Mindkét főváros harctér lévén, a honvédség látta el a rendészeti szolgálatot. De nem is kellett külön rendészeti szolgálatot tartani, mert a nagyszámú és állandóan készenlétben lévő honvédség pusztán jelenléte szinte lehetetlenné tett bármilyen kihágást. A rendőri szervek tisztán rendőri közigazgatási munkára szorítottak.

Az ostrom lezajlása után megváltozott a helyzet. A hadtestek Komárom felé elvonultak s csak a német légió maradt néhány napig még Pesten. A rendőrség tétlenségre volt kárhóztatva, mert harcra képes emberei a különböző harctereken küzdöttek; az otthonra adtak pedig nemzetőri szolgálatra kényszerítették, amit érdekesen bizonyít az államrendőrség központi osztályfőnökének a nemzetőrséghez intézett megkeresése, melyben Bayer Károly rendőrbiztossegédet, hogy egy közigazgatási ténykedést elvégeztesse, a nemzetőri szolgálatból a szükséges időre elkérték.

Igy az osztrákok bevonulásával megszűnt s a magyarok visszajövetelével pedig új életre kelt nemzetőrségre hárult a közbiztonsági szolgálat teljes ellátása. A nemzetőrség ennek derekasan meg is felelt. Szerencsére a főváros bűnözőinek nagyrésze akarva, nem akarva a háborúban volt s így a rendzavarások lehetősége kisebbedett.

Mindazonáltal a nemzetőrségnek rengeteg őrséget kellett kiállítania. Nemcsak a polgári rendőri őrhelyeket kellett ellátnia, hanem még olyan helyeket is őriznie kellett, amelyek rendes békeviszonyok között őrzésre nem szorultak. Azonkívül rendes katonaság hiányában a helyőrségi

* Az adatok nagyrésze vt. Aggházy Kamill ezredes úr gyűjtéséből való.

szolgálatot és a katonai őrszolgálatot is el kellett látnia. Így temetésekre a nemzetőrség rendeltetett ki, díszőrségeket is neki kellett adnia.

Különböző számerejű őrségek, vagy egyes örök voltak felállítva az alábbi helyekenél:

Kossuth Lajos országhelyettes lakása, Nemzeti pénztár, Vaspályai katonai kiadó, Szekulich ezredes, a cukorgyárban, Kiss Ernő tábornok, Kecskeméti-u., Csekonich-ház, Sóház, Hajóhid, Lánchíd, Váltótörvényszék, Hajóhivatal, Kat. térparancsnokság, Államtitkár, Lipót-utca, Élelmezési számvevő, Nemzeti Múzeum, Zalogház, Új-épület, Turszky-fogház, Puszkaporos torony, Tüzér lőszer-rakhely, Kerepesi szénaraktár, Fegyvergyár, Ludoviceum, Üllői laktanya, Tábori kórház, Dohánvartár, Károly laktanya, főőrség, Károly laktanya 2. számú kapu és postahivatal, bankjeggyár, Nemzeti pénztár, Harmincad, Nemzetőri térparancsnokság, Soroksári szénaraktár, Damjanich tábornok lakása a Városligetben, Schweidel tábornok városparancsnok, Nádor-utcában. A legerősebb őrség a tüzérlőszer rakhely volt, 47 fővel.

Bár a nemzetőrség szolgálatát kiválóan látta el, akadtak fegyelmi kihágások is. Így a belvárosi zlj. 1. századának a Károly-laktanya 2. kapujánál felállított őrsége 1849 július 8-iki reggeli jelentése szerint egy Kullmann nevű nemzetőr önkényűleg elhagyta az őrszobát s vissza nem tért. Ugyanezen jelentésből értesülünk, hogy az őrségfelváltás alatt — valószínűleg, mivel a felváltandó örök a sorakozott szakaszuk beosztásába léptek, — az őrszobán lévő s ezáltal ekkor őrizetlen foglyok közül egy megszökött. Szerencsére a kapuban véletlenül álló honvédtiszt feltartóztatta és az őrséget rendreutasította.

A június 20-ról 21-re virradó éjjel az őrjáratok nagy razzitát tartottak. A következő egyéneket tartóztatták le: Stek Károly, árvamegyei, 40 éves, róm. kath., házas, napszámos, Rajtsék József, árvamegyei, 17 éves, róm. kat., nőtlen, napszámos, Belán Tamás, liptómegyei, 45 éves, róm. kat., házas, napszámos, Garzacsak András, Lengyelország, 35 éves, nőtlen, napszámos, Adamsik János, sárosmezei 46 éves, házas, napszámos, Molnár György, gömörmegyei, 45 éves, evang., házas, napszámos, Grolek Katalin, szepesmegyei, 30 éves, róm. kat., özvegy, napszámos, Tokla Mária, árvamegyei, 35 éves, róm. kat., házas, napszámos, Arel András, 14. munkácsi zászlóalj honvéd. Azt állítja, hogy „ruhát faszolni jött transporttal s eltévedt”. Schwartz Mária 32 éves, róm. kat., pesti asszony, Priszki János, 33 éves, róm. kat., pesti, nőtlen, Kren József, 19 éves, róm. kat., pesti, nőtlen, kövező, Sós Károly, 24 éves, róm. kat., pesti, vasúti munkás, Stahon Antal, 19 éves, róm. kath., pesti, nőtlen, csavargó, Bauer Bihály, 20 éves, róm. kat., tolnamegyei, nőtlen, Mészáros János, 32 éves, róm. kat., nógrádmegyei, házas, napszámos.

A másnapi reggeli jelentés szerint „más botrány nem történt”. (Juba Gábor hdgy. jelentése.)

A június 23-i jelentés szerint (Négy Józsefé) elfogott Romasi József, St. Georgi Pádva-provinciai születésű, 43 éves, róm. kat., nőtlen, csavargó, olasz (belvárosi őrjárat fogta el).

Június 30-án a belvárosi őrjárat (Gál Károly alatt) két leányt az utcán alva talált, behozták őket, mire igazolták magukat, hogy elkéstek, s ezért kénytelenek voltak várakozni kívül, míg be nem eresztik őket.

Július 1-én a belvárosi őrjárat parancsnoka, König Antal, jelentette, hogy az örök által egy részeges egyén, „mely nagy lármát tévén, befogattatott”.

Július 11-én Pest már ki volt ürítve, a kormány, az állami hivatalok s mindenki, aki exponálta magát a nem-

N. Örséreg *IV. László*

1. Parancnak tanács

4 orai szolgálattól Julius 10^{én} 1849 delután Loraker felváltandó

Állomási helyek

	<i>fortvet</i>	<i>Város</i>	<i>Arvato</i>	<i>Armitel</i>	<i>Dobos</i>	<i>Örséreg</i>
<i>Károly laktanya Örséreg</i>	1.	1	2	15.	1.	20.
<i>" " 2. kapu, Posta főtörök és Bankjegyző</i>	"	1.	2	18.	"	21.
<i>Új épületi laktanya Örséreg</i>	"	1.	2	26	"	29.
<i>Ruhások</i>	"	1	1.	12	"	14.
	1.	4	7	71.	1.	84.

Lantosy József
ideiglenes segédíjást

Pestmegye IV. zászlój. I. század.

ur mint nem-
zetőr 1849-ik évi *Jan. 15^{én}* del után *1849*
oraker megjelenni tartozik.

Gyűlőhely: *Lakost*

Pest, 1849. évi *Jan. 15^{én}* hó *1849*

Nemzetőrségi őrség-kimutatás és örkirendelés 1849-ből (vt. Aggházy Kamill ny. ezredes gyűjtése).

zeti ügy mellett, Szegeden volt már. Az osztrák seregek pedig a főváros előtt táboroztak.

A nemzetőrség, mint testület, erről nem vett tudomást. Őrségeit rendben felvonultatta. Persze e derék testületben is voltak hitványak, kiknek magatartása erősen emlékeztet az 1918 októberi összeomlás eseményeire.

A Újépület örparancsnoka, Csere Károly, ki reggeli jelentését változatlan pontossággal írta meg, mintha az osztrák nem is állt volna Pest előtt, látta először a rövid, de teljes bomlást. Egy nemzetőr el akarta hagyni az örhe-lyét. Az örparancsnok próbálta visszatartani, mire az dur-ván megtagadta az engedelmességet e szavakkal: „engem nem fizetvén, ne parancsolgasson senki”.

Sokan az Újépületbe hordták fegyvereiket és felszere-lési cikkeiket, hogy lakásukon az osztrák majd meg ne ta-lálja. Ezeket az örparancsnok szépen leltárba vette. Míg mások ellenkezőleg, a zavarosban halászni próbáltak s a laktanya felszerelési cikkeiből saját céljaikra elvittek egyet-mást. Az őrség ezt már nem tudta megakadályozni. Ezek a fosztogatók nem érdemlik meg, hogy nevüket el-hallgassam. Szerb György, a „kis dobos”, Breuer, Csábi, Maszlai, Zsendrácsik, „öreg varga”, Bisics, Glázer József, Hágen Ferenc, Turcsányi, Weiszkopf, Révész és „társa”. Mur, „ujonc honvéd”. Másnap kardcsapás nélkül bevonult a fővárosba az osztrák hadsereg. A nemzetőrség megszűnt rendfenntartó szerv lenni. Helyét elfoglalta a cs. kir. katonaság, majd cs. kir. csendőri és rendőri köz-igazgatás.

Az isiász és a derékfájás.

Az isiász olyan mindennapi megbetegedés, amely szegényt, gazdagot, fiatal és öreget egyaránt nem kí-mél. Sőt azt lehet mondani, hogy a gazdagoknál, jómód-ban élőkénél gyakoribb, mint a szegényeknél. Az isiász (ischias — görög szóból) egyike a legkínzóbb megbetege-désnek, ami csak az embert érheti. Az isiászban szenvedő embernek el van keserítve az éjjele-nappala egyaránt, mert akár áll, akár ül, fekszik vagy járkál, az állandó tompa-zsibongó, néha villámszerű fájdalmak órákon, fő-leg egész éjjeleken át nem hagynak neki nyugtot. Hogy az időjárás változása, az esős, fűvös, nedves idő milyen csapás az isiászban szenvedőre, azt állandóan hallja az ember. Én magam is, hadifogságból hazajövetelem után igen sokat szenvedtem ebben a bajban és csak 3 évi igen erős és lelkiismeretes kezelés után tudtam belőle teljesen

kigyógyulni. Így nemcsak orvosilag, de ama pár kínos esztendő tapasztalata révén „gyakorlatilag” is alaposan ismerem ezt a betegséget.

Az isiász nem egyéb, mint idegzsába, az ülőideg zsábája. Maga a zsába viszont nem egyéb, mint az idegszálak heveny vagy idült gyulladása, illetve a gyulladás okozta apró, finom kis összenövések miatt fennálló állandó idegvonaglás, ideghúzás. Sokféle idegzsába van, mert hiszen bármelyik idegszál gyulladásba eshetik, mégis gyakoribb és közismerten híres két zsába, mert hihetetlen fájdalmakat tudnak okozni: az arcidegzsába és az említett ülőidegzsába.

Az ülőideg testünknek a leghosszabb idegszála. Az ülőgumó mellett jön ki a gerincvelőből és a combok hátulján, a térdhajlat közepén, a lábikra hátsó és külső részén haladva, a láb hát külső oldalán végződik. Ezen a hosszú úton bárhol érheti — nyomhatja — valami, ami gyulladást idézhet elő benne. Ezen a hosszú úton négy helyen igen felületesen — a bőrhöz közel — fut. Ezek a helyek: az ülőgumó melletti kilépési helyen 4—5 cm hosszan, aztán a comb közepén hátul, majd a térdhajlat (térdárok) közepében és végül térdünk alatt, a külső oldalon mindenképpen — soványnál és kövérnél egyaránt — jól látható és könnyen kitapintható szárkapocs nevű csontgumó környékén. Ezeken a helyeken az idegszálakat az ujjunkkal is könnyen megnyomhatjuk. Ez a nyomás isiászos betegnél annyira fájdalmas lehet, hogy villámgyorsan elkapja a végtagját. Ezt a négy helyet orvosi nyelven „nyomási pontok”-nak hívjuk, ezt a kifejezést sokszor olvashatjuk az orvosi bizonyítványokban („a nyomási pontok fájdalmasak”). A betegséget szimulálók ismerik a legjobban a nyomási pontok helyeit. (Azért le lehet ám őket leplezni, nem mondom meg, hogyan.)

Minden idegszálát bő hüvely, az úgynevezett ideghüvely vesz körül, amely belül sikamlós-nedves. Ebben a hüvelyben fut az idegszál, amely természetesen nincs az ideghüvely falához hozzánőve. Minden gyulladásnál a szövetek megduzzadnak, megvastagodnak, keménytapintatúak lesznek. Láthatjuk ezt az egyszerű pattanásnál is, amely maga is, meg a környéke is duzzadt, kemény. A pattanás, a kelés azért fáj, mert a duzzadt kemény szövet az idegszálakat nyomja. Ha például egy fájdalmas kelést felvágunk, akkor rögtön megszűnik a nyomás, feszülés, amit a kelés tartalma okozott, amelynek kiürülése után nyomban megszűnik a nyomás okozta fájdalom is. Ez a helyzet a gyulladt szövetek által nyomott idegszálaknál is. Máskor meg nem egyedül a nyomás, hanem az okozza a bajt, hogy a környező szövet gyulladása ráterjed az idegre magára is, vagyis most már az ideg is megduzzad, ami természetesen sokkal nagyobb fájdalommal jár. A gyulladt környezet nyomása, illetve a gyulladásnak magára az idegszálra való ráterjedése tehát a zsába oka. Sőt olyan eset is lehetséges, amikor a környezet egyáltalában nem is gyulladt, hanem csak maga az ideg esett gyulladásba, vagy a gyulladás mindenhol elmúlt már, csak magában az idegszálban maradt még vissza. Ez az eset fordul elő a leggyakrabban. Az isiászos ember lábán szabad szemmel semmiféle gyulladás sem látható és nem is tapintható, de azért mégis ott van és nagyon soká, nagyon nehezen múlik el, illetve „megy ki az idegből”.

Ezek előrebocsátása után már igen egyszerű megmondani, hogy mi az oka az isiásznak, illetve, hogy mi nyomja vagy gyullasztja meg a hosszú ülőideget. Az isiász okai a következők:

a) Minden az ideget ért ütés, az ideg erős megnyomása, vagy hirtelen megnyújtása (pl. derékban való túlságos és hirtelen meghajlás), hosszú időken át egy olda-

lon — féloldalon — ülés (pl. a szék szélén), amikor a legfelső „nyomási pont” állandó nyomás alá kerül. Nehéz szülésnél órákon, napokon át a magzat feje által okozott állandó nagy megnyomásnak lehet kitéve az idegszál. Vagy pl. állandó — éveken át tartó — székszorulások miatt (bélrák) is kifejlődhetnek az isiász, különösen nőknél. Gyakori eset, hogy sérüléseknél a gyógyuló heg nyomja, szorítja állandóan az ideget, sőt néha az ideg belenő az öt vaskapocs módjára szorító hegbe, ami aztán rettenetes kínokat okozhat. Hogy az ideg körül fekvő daganatok is előidézhettek állandó nyomásukkal az isiászt, az magától értetődik.

b) A másik nagy ok az esetek 90 százalékában a meghűlés. Minden meghűlést a kétféle hőkülönbség idéz elő. A híres „huzat” pl. igenis ártalmas, ha meleg szobában ér bennünket. Azért hűl meg az ember könnyen a huzattól, mert a teste kétféle hő kiegyenlítődesi légáramába került bele. Ha a szobában is olyan hideg van, mint kint, akkor éppen úgy nem árt a huzat, mint ahogy az utcai szél sem fog meghűlést okozni, pedig a szél a legnagyobb „huzat”. Ugyanez a helyzet akkor is, ha meleg, főleg a felhevült testünk hideg kövel, földdel érintkezik. Aki meleg testtel a strandfürdő forró homokjára fekszik, az ettől sohasem fog megbetegedni, mert nem lesz a teste és a föld között hőkiegyenlítődes. Viszont a hideg földön — kövön — már meglesz. Ezért kelhet fel az ember a hideg földről hatalmas derékfájással (Hexenschuss — boszorkánylövés), vagy isiással. A hideg köre leülő szoptató anyák gyakran kapják meg ezúton az isiászt. Ugyancsak az úriosztály asszonyai a mai „modern”, túlvékony öltözködés mellett pl. a hideg villamoskocsik padjairól is viszik haza az ülőzsábák nagy részét, mert hallottuk, hogy az idegszál az ülőgumó mellett 4—5 cm hosszan csaknem a vékony bőr alatt fut és így ülés alkalmával igen könnyen „megfázik”.

A hasi izzadmányok (főleg nőknél), keresztcsontreumák, a derékfájások (lumbago — boszorkánylövés), a nedves föld, nedves lakás, az örökös „huzat”-ban való ülés, szóval mindazon bajok, amelyek reumát idézhetnek elő, természetesen okai lehetnek az isiásznak is.

c) Mint különleges isiászokokat említhetem fel a vérbajt, cukorbajt, amelyek azonban a legtöbbször kétoldali isiással járnak, továbbá egyes mérgezéseket, mint az ólom-, higany-, arzénmérgezést, amelyek — ritka esetekben bár — szintén okai lehetnek a bajnak.

Igen sok ember szenved kisebbfokú isiásban, amely különösen időjárásváltozáskor, az őszi nedves, ködös időkben szokott súlyosbodni. Ezért félnek úgy az isiászos betegek az őszi esős időszaktól. Különösen az őszi nedves időkben lehet őket látni társaságban, villamosokon stb., ahogy állandóan egyik oldalukon állnak, óvatosan kinyújtott, beteg lábbal féloldalukra a pad, a szék szélére leereszkednek, később pedig kínos óvatossággal és nehezen felállanak, mialatt a beteg oldalon levő kezükkel megtámaszkodnak a padon, a széken. A felállás után pedig nem tudnak rögtön elindulni. Némi várakozás után azonban egyszerre szinte „könnyű” lesz a járás. Ezért az isiászos beteg, ha csak teheti, nem szeret leülni, ha pedig leül, akkor már jóval az elindulás előtt felkel!

A nyomási pontok érzékenységét már említettem, van azonban még egy tünet, ami egyedül is biztos jele az isiásznak. Ha ugyanis az isiászos beteg hanyatt fekszik, az egyenesre kinyújtott beteg lábát csak alig, vagy csak bizonyos fokig tudja nyújtva felemelni. Ellenben térdben behajlított lábbal már könnyen megy a comb behajlítása. Mi ennek az oka? Nyújtott lábnál feszül, húzódik az ideg, a fájdalom nem engedi meg a felemelést. Be-

hajlított térdnél ez az idegszál-feszítés nincs meg s így nincs fájdalom sem, azért lehet hajlított térdnél a combot könnyebben behajlítani, illetve felemelni.

Az isiásznak egyetlenegy igen súlyos tünete van; a nagy kínokkal járó fájdalom, ami súlyos esetekben öngyilkosságba vagy idegbajba is kergetheti a beteget. A fájdalom lassan és egyre fokozódva indul meg. Eleinte bizsergő, járkáló, majd egy területen, rendszerint a négy nyomási pont valamelyikének a környékén megáll. Ekkor elkezdődik a fájdalmak fokozatos erősödése. A fekvő beteg órákon át, néha estétől hajnalig nem tesz mást, mint a beteg lábát rakosgatja ide-oda, hogy annak megfelelő nyugalmi helyzetet találjon, de nem talál. És ha végre mégis talál ilyent, akkor is csak 2—3 percig enyhülnek a fájdalmak, de aztán újra fokozódnak s végül is minden újra kezdődik elülről. Az örökös álmatlanság az egész idegrendszert kikezdi, a csillapítópórok keveset, legtöbbször mitsem érnek. És végül a legtöbb embernél elkövetkezik a nagy veszedelem, a morfinizmus, mert a morfininjekció néhány perc alatt elfújja a kínokat. Ha éjjel van, a beteg egyszerre megnyugszik, aztán mély álomba merül és órákat alszik, nappal pedig az addig szinte mozdulni sem merészelő egyén leugrik az ágyról, tesz, vesz, székre áll fel, terhet emelhet, birkózhatik, körvadászaton akár elsőnek törtehet előre a hóban stb., stb. A boldogság azonban nem sokáig tart, pár óra múlva elmúlik a morfin hatása és az addig élénk elevenséggel mozgó ember újra mozdulatlaná válik. A kínok még erősebbek. És erre jön az új morfininjekció. Akinek nincs vasakarat, annál nincs megállás az isiásznál is sokkal súlyosabb morfinizmusig, amely aztán elég gyakran az elme-gyógyintézetben vagy az öngyilkosságban végződik. Alkalomadtán közelebbről is meg fogunk ismerkedni a morfinizmussal.

E szomorú leírás után rögtön arra a kérdésre kell válaszolnunk: ki lehet-e és hogyan gyógyítani az isiászból? Igen, teljesen ki lehet belőle gyógyulni, ha valaki erős akarattal, türelemmel követi az alább leírandó eljárást, ami annál is inkább tanácsos, mert a krónikussá, idültté váló isiászt, minél régiebb, annál nehezebb kigyógyítani, másrészt pedig mert az 50—60 éves kor már megnehezíti az alább leírandó kúrát.

Aki egyedül csak orvosságok szedésével akar meggyógyulni az isiászból, az sohasem gyógyul ki rendesen, sőt esetleg egyre rosszabbodni fog a baja. Az orvosság ugyanis csak a fájdalmat szünteti meg, de ritkán gyógyít, kivéve a csak orvos által adható injekciós kezelést. A régi isiásznak egyetlenegy orvossága van: a meleg. A friss, heveny, vagy félig heveny isiásznak pedig két biztos „házi” gyógyszer van: az ágynyugalom és a meleg.

1. Heveny, félig heveny isiásznál okvetlenül le kell fekiúdni, mert a bántalom az egész idegszálakat, egész hosszában megtámadhatja s az állapotot nagyon súlyosbíthatja, viszont az ágynyugalom a nagy fájdalmakat igen enyhíti, a bajt könnyebb lefolyásúvá és így gyorsabban, könnyebben gyógyíthatóvá teszi.

2. A meleg alkalmazása. Eleinte amilyen forrót csak kibír az ember végtagja, olyant kell használni. Hallottuk már, hogy sok beteget egyenesen kétségbeejt az állandó, meg nem szüntethető fájdalomokozta álmatlanság. Ha azonban egy ilyen súlyosan szenvedő beteget hasrafektetnek és a fájdalmas hely fölé terített lepedő fölött az ideg lefutásának megfelelően háromszor-négyszer végighúzzák a forró vasalót, egyszerre, szinte villámszerűen megszűnik a fájás, a beteg öt perc múlva mély álomba merül s vég nélkül tud aludni, amíg csak vasalják. De ahogy a forró vasalót levesszük róla, negyedórán belül már megint min-

den előlről kezdődik. Egyes fájdalmas helyeken a forró vasaló egészen összeégeti a beteg bőrét, de a fájdalom eleinte olyan erős, hogy a beteg ezt az égést észre sem veszi. A vasalási eljárás igazolja, hogy a forró meleg milyen kitűnő hatással van még a hevenygyulladásban levő idegekre is.

A meleg gyógyfürdők kitűnő gyógyító hatása évezredek óta ismeretes. Minél tovább bírja valaki — a szíve, tüdeje miatt — a meleg vizet kitartani, annál előbb gyógyul. Pöstyén, Hévíz, Harkány világhírűek az isiász gyógyításában. Sajnos, évekig kell néha és hozzá évenként legalább 3—4 héten át fürdőnkbe járni, amíg végleg meggyógyul a baj. Legjobb, legbiztosabb a gyógyulás akkor, ha a gyógyfürdő iszappakolással is össze van kötve. A másik fontos dolog, hogy a gyógyfürdőzést, iszapolást nem szabad megszakítani egyik évben sem. Mitsem ér az, ha valaki az idén gyógyfürdőbe megy és a következő kúrát csak 2—3 év múlva folytatja.

A modern melegkezelés, a diathermia csak részben, de nem egészen tudja helyettesíteni az iszapos gyógyfürdőket. A meleg gyógyító hatása abban áll, hogy a tartós meleg megnyugtatólag hat, bővérűséget okoz a lábban, ami a feszes izmokat ellazítja, a felrakódásokat felszívódásra készíti, az összenövéseket ellazítja, felszívódásra előkészíti és így az ideghüvely apró, rongáló lenövéseit eltünteti.

3. Legújabban különféle oldatokat fecskendeznek be az ideghüvely és az ideg közé a fájdalmas helyen. Az ilyen befecskendezés (injekció) néha egy csapásra meggyógyítja az isiászt. A neurolysin és a vaccineurin nevű oldatoknak pedig egyszerűen bárhol a test bőre alá fecskendezése néha már 2—3 injekció után meggyógyítja az isiászt.

4. A kúrák végén igen jó hatásúak a masszírozások, villanyozások, de — ismétlem — csakis a kúrák végén, közben nem.

Az isiászhoz hasonlóan rendkívül fájdalmas betegség a *derékfájás* (Hexenschuss, boszorkánylövés) is. Alig van ember, aki életében egyszer-kétszer szintén meg ne kapta volna ezt a kínos bajt. Néha hirtelen, minden kimutatható ok nélkül keletkezik, máskor lassan, fokozatosan fejlődik ki s a végén a legerősebb embert is tehetetlenné teszi. A baj lényege abban áll, hogy az ágyéki (kereszttáji) erős izomzat, amely testi erőnk igen nagy részét adja, valamilyen okból igen érzékeny lesz. Tehát lényegében nagyfokú keresztcsonttáji izomérzékenységről van szó. A baj oka lehet: megütés, meghülés, hirtelen lehajolás, túlságos hátrahajlás („megroppant a derekam” — szokták mondani), medencebeli daganat, medenceizomzadmány, régi petefészekgyulladás. Ezen utóbbi két oknál fogva a boszorkánylövés inkább nőknél szokott előfordulni.

A baj főtünete a nagy fájdalmasság, amely a legerősebb embert is látszólag minden ok nélkül szinte nevetségesen tehetetlenné teszi. A valóságban maguk a különben makkegészséges emberek is tényleg nevetni kénytelenek a tehetetlenségükön. Különösen a leülés és felkelés válik nehezé. A keresztcsonttájék megnyomása, tapogatása türhetlenül fáj. Az előre-hátra való törzshajlítás szintén a lehetetlenséggel határos. És ha még az előre-hátrahajlás menne is, lehetetlen a testünknek derékban megcsavarása. Láz, vagy más tünet nem kíséri ezt a kínos állapotot. Gyakori eset, hogy valaki kigyógyult a derékfájásból, de rövid

KI TUDTA?

A selyemhernyó hazája Kína. Petéit hittérítők kivájt botokban csempészték Európába, Kr. u. 533-ban.

idő múlva minden ok nélkül újra kiújul a betegsége. Ilyen egyéneknél valami belső, komolyabb okra is kell gondolni.

A híres „Hexenschuss”-hoz teljesen hasonlít egy másik, tán még kínosabb megbetegedés és ez a farkcsik-csont rándulása. Itt 99 százalékban esés, ütés játsza az okozat szerepét. Leggyakrabban lovaglás közben, váratlan rossz leülés alkalmával lép fel villámszerűen. Itt nem az izmok túlérzékenysége a nagy fájdalmak oka, hanem a farkcsik-csontot és a keresztcsontot összekötő szalagok egyszerű túlfeszülése. A farkcsik-csont fájdalmas betegsége még a boszorkánylövésnél is tovább tart. A lovaglással vagy 5—6 hónapra okvetlenül fel kell hagyni. A farkcsik-csontrándulás ugyanolyan, mint a bokarándulás. Ott is, itt is az összekötőszalagok megrándulása, túlfeszítése, néha elszakadása idézi elő a bajt és a duzzanatot (belső vérzést). A „Hexenschuss” is, meg a farkcsik-csont rándulása is napokon át munkaképtelenné teheti az embert.

A gyógyítás mindkét esetben ugyanaz: meleg és meleg kezelés. Az első napon hasonfekvés közben meleg borogatások a keresztcsontra. Minél forróbb, annál jobb. A borogatásokra fellépő javulás után megkezdődik a gyenge masszírozás, amely egyre erősebb és erősebb legyen. A diathermia szintén segít a bajon, de a forró homokot, még iszapot meleg fürdővel egybekötve nem pótolja semmi sem. A meleg iszapfürdő-iszappakolást egyre erősödő masszírozás követi. Ilyen melegkezelés után a boszorkánylövés egy nap alatt is elmúlik. Nem úgy a farkcsik-csontrándulás, amely csak enyhébb lesz, de hetekig, hónapokig tarthat. A keresztcsontfájdalomnak gyakori következménye az isiász. Ezért az isiásznak éppúgy, mint a boszorkánylövésnek szintén az egyetlen jó és bár igen lassan gyógyító orvossága szintén a meleg fürdő, meleg iszapolás, diathermia.

Meg kell végül még emlékeznem a *ferde nyakról* is. Azt a megbetegedést értjük alatta, amikor reggel látszólag minden ok nélkül arra ébredünk, hogy a nyakunkat (fejünket) nem tudjuk pl. balra elfordítani, míg jobbra viszont minden nehézség nélkül megy a fej elcsavarása. Természetesen lehet ennek a fordítottja is, a másik oldal felé. Mindkét oldali azonban nem lehet a baj. A ferde nyak is fájdalmas, hozzá sem lehet nyulni a fejhez. Ha az ember tévedésből a fájós oldal felé akarja fordítani a fejét, majdnem felkiált, olyan nagy, villámszerű fájdalom éri az embert. A legtöbben ismerjük már a „ferdenyak” megbetegedést.

A baj oka 99 százalékban abban keresendő, hogy éjjel a mély álomban való fekvés alatt — rendszeren a hasonfekvés után — az arcunkon fekszünk és így a nyakunk erősen meg van az egyik irány felé csavarodva, ami a féloldali nyaki izmok túlságos megnyújtásával néha több órán keresztül tart. Felébredéskor a legelső fejfordításra villámszerűen fellépő, erős fájdalom jelentkezik a nyakban. Ez a fájás olyan erős, hogy egész napon át óvakodunk fejünket a kényes oldal felé fordítani.

A berugott részeg, vagy más okból elkábult embereknél természetesen a leggyakrabban, legkönnyebben kifejlődhetik a ferde nyak. Az is tény azonban, hogy néha

meghülésből (ablak mellett való féloldali ülés) is származhatik ez az elváltozás.

A baj gyógyítása egyszerű. Egy nap alatt el is mulik, ha a nyakunkat vastag nedves kötésbe csomagoljuk (Priessnitz-kötés), ez az ú. n. „Dunszt”-kötés 4—5 órán át maradjon a nyakon. Éppen ilyen jó a melegborogatás, akár szárazon, akár vizesen. A diathermiás meleg alkalmazása itt már ideális. A meleg kötés levétele után a beteg oldalt hosszabb időn át masszírozni kell, közben a fejet fordítsuk el arrafelé, amerre eddig nem mertük és hagyjuk így jó sokáig, később erősebb masszírozás, alapos fejelforgatás és a ferde nyak meggyógyult.

Dr. Kemény Gyula.

Bodnár József törzsőrmester.

1915 szeptember elején került a harctérre. Mint tábori csendőrt a 314. honvéd gyalogezred 11. századához osztották be. Az ezred az orosz harctéren küzdött és pedig Kolmalin község mellett, Luck környékén. A 11. század Bodnár bevonulásakor tartalékban volt. A századparancsnok örült a bevonulásának, mert a 4. szakasz parancsnoka pár nappal előbb szabadságra ment, s így volt kire rábízni

KI TUDTA?

CANON. Spanyol szó, annyit jelent, hogy „cső”. Legnagyobb a „coloradói cañon”. Hossza 380 km, ami kb. a Budapest és Kolozsvár közti távolságnak felel meg. Átlagos szélessége 150 m, meredek falai helyenként 2000 m magasak.

Német nemzeti szocialisták felvonulása.

a szakaszt. Bodnár is örült, mert pár hét alatt teljesen otthonosra dolgozta magát a szakasz vezetésében, aminek később sok hasznát vette. A század szeptember végén került a harcvonalba; lengyel légióistákból álló századot kellett felváltania. A légionisták és oroszok között a hosszú harcszünet alatt bizonyos barátkozás fejlődött ki, ami a honvédek állásba vonulása után hamarosan megszűnt s bár a leváltás titokban történt, az oroszok a megváltozott viszonyból mindjárt megtudták, hogy honvédekkel állanak szemközt.

Önként jelentkezés folytán Bodnár törzsőrmester — akkor csendőr — már az első éjjel járőrszolgálatba került. Nyolc emberével körülbelül másfél kilométer mély előterepet kellett lejárnia és felderítenie. Éjjel 12 óra körül az orosz drótakadályok közelében erősebb orosz járőrre bukkant. Az orosz járőrből egy hang lengyelül szólalt meg. Bodnár járőréből egy ruténül tudó honvéd felelt, hogy magyarok vannak itt s válasza sem várva megtámadták az oroszokat. Heves harc fejlődött ki a két járőr között. Az oroszok a nagy zürzavarban a drótakadály kapuját nem találták meg s így állásaikba visszajutni nem tudván, jórészüket elesett. Bodnár járőre három orosz elfogott. Visszatérésük közben az orosz állásokból tüzelni kezdtek s Bodnár csendőr megsebesült, de azért sikerült állásainkat elérnie. A foglyok kikérdezésénél tűnt ki, hogy az orosz járőr harmincöt emberből állott.

Bodnár csendőrt vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. Felgyógyulása után még egy évig harcolt az ezred kötelékében. Később felváltották és tábori csendőr szolgálatot teljesített.

CSENDŐR LEKSZIKON.

184. kérdés. *Mit kell a csendőrnek tennie, ha olyan egyén holttestét találja, aki kétséget kizáróan nem természetes halállal halt meg, de a halál nincsen büncselekménnyel összefüggésben?*

Válasz. A törvényes rendelkezések értelmében, ha annak alapos gyanuja forog fenn, hogy valaki nem természetes halállal halt el, vagy ha ismeretlen egyén holttestét találják meg, a kir. ügyészségnek, illetve a legközelebbi kir. járásbírósnak kell jelentést tenni, mert ilyen esetben a halottat csak az ügyészség vagy a bíróság engedélyével szabad eltemetni.

Önként következik ebből, hogy ez a jelentési kötelesség a csendőrséget is terheli, amely az esetet a Nyut. 9. melléklet 20—b. pontja szerint köteles jelenteni. A 20—a. pont ugyanis olyan egyének holttesteire vonatkozik, akik természetes halállal haltak el s úgy találták meg a holttestüket. (Pl. az illető az erdőben szívszélhűtésben meghalt s később ott megtalálták a hulláját.)

Természetes, hogy a csendőr, amikor a hullát megtalálja, vagy amikor neki arról jelentést tesznek, nem mindig tudja azonnal eldönteni, hogy az illető természetes vagy természet-

ellenes halállal halt-e meg. Ezt sokszor még az orvosok is csak boncolás útján, néha még úgy sem tudják megállapítani. Nem kimondott hiba ugyan, ha a járőr ilyen eset en a jelentését nem a 20/b., hanem csak a 20/a. pont szerint teszi meg, mert a közigazgatási hatóság a hozzátett jelentést amúgy is köteles az ügyészséghez továbbítani, de hátrány, hogy így a járőr jelentése csak elkészve, kerülő úton, tehát késedelemmel jut az ügyészséghez vagy a bírósághoz. Legbiztosabb tehát hulla találása esetén a jelentést mindig a 20/b. szerint megtenni, még ha valószínű, hogy az illető természetes halállal halt is meg, jöllehet ilyenkor a fődolog tulajdonképpen az, hogy a járőr a közigazgatási hatóságnak mielőbb és feltétlenül jelentést tegyen.

Hulla találása esetén a kir. ügyészségnek csak annyi a dolga, hogy megvizsgálja, vajon bűncselekmény, illetve annak alapos gyanúja forog-e fenn vagy sem. Ha fennforog, elrendeli a nyomozást, ha nem forog fenn, megadja a temetési engedélyt.

Ha bármiféle olyan körülmény merül fel, amit puhatolások vagy nyomozás tárgyává kell tenni, a közigazgatási hatóság úrvnevezett orvos-rendőri boncolást szokott elrendelni. Ez tulajdonképpen csak közigazgatási intézkedés, amelybe a kir. ügyészség rendszerint nem szól bele: meg kell különböztetni a bíróság által elrendelt boncolástól. Orvosrendőri boncolást rendszerint akkor szoktak elrendelni, ha talált hulláról van szó (pl. a Dunából kifogott hulláról), ha járványos vagy ragadós betegség gyanúja forog fenn s végül, ha a boncolást a hatóság köztekinteteből szükségesnek tartja. Ilyen eset pl. ha a nyomozás eredménytelensége miatt nem lehetett világos tényvallást megállapítani, szokatlan és ritka körülmények között vagy érthetetlen okokból elkövetett öngyilkosság esetén stb., stb.

A közigazgatási hatóság — és nem az ügyészség — kötelessége az is, hogy a halottat, ha ismeretlen, lefényképeztesse és a szemlévleírását köröztesse.

Mindezekből látjuk tehát, hogy hulla találása esetén az első és főteendőket nem az ügyészségnek, hanem a közigazgatási hatóságnak kell megtennie, s minden esetben, amikor gyanú van arra, hogy a halál nem természetes módon következett be, a haláluk felderítése végett nyomozást indítani. Ezért kötelessége a halottkémnak is, hogy minden gyanús halálesetnél a közigazgatási hatóság figyelmét az esetre és körülményeire idejekorán felhívja.

Ehben a kérdésben egyébként a gyakorlatban sok hiba történik. Még felsőbb közigazgatási hatóság is adott ki olyan rendeletet, amely összezavarta a kérdést és azt mondta ki, hogy nem természetes halál esetén az eltemetést a közigazgatási hatóság a saját hatáskörében is megengedheti, ha úgy látja, hogy oka „természetes”, azaz a haláleset nincsen senki cselekményével összefüggésben. A „természetes” halálnak azonban nem az a fő ismertetőjele, hogy nincsen idegen személy közreműködésével kapcsolatba, hanem, hogy az emberi természetben leli magyarázatát. Amellett a közigazgatási hatóságnak nem is áll hatáskörében annak a vizsgálata, hogy a halálesetet mások szándékos vagy gondatlan cselekménye idézte-e elő, mert ez a hatáskör az illetékes kir. ügyészséget vagy járásbíróságot illeti meg. Viszont, bírói hatóságok is követtek már el olyan hibát, hogy, mert a bűncselekmény gyanúját nem látták fennforogni, a hol test eltemetését elrendelték, holott csak a holttest eltemetésének megengedését lett volna jogukban kimondani. A holttest eltemetésének elrendelése ugyanis a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. A bírói hatóságok ilyen szabálytalan intézkedése okozta aztán, hogy a közigazgatási hatóságok intézkedése az ügyészi vagy bírói eljárásban elsikkadt, mert a közigazgatási hatóságok a bírói vagy ügyészi „rendelkezés” folytán, valamint amiatt, hogy a bíróság vagy az ügyészség az iratokat sem küldötte meg nekik, felmentve érezték magukat minden hatósági eljárás alól s azt teljesen az ügyészségre, illetve a bíróságra bízták.

Ezért rendeli tehát a Nyut. 9. melléklet 20/a. pontja, hogy olyan esetben, amikor bűncselekmény nem forog fenn, a csendőr csak a közigazgatási hatóságnak tegyen jelentést; ilyen esetben ugyanis a csendőr intézkedése és jelentése nem bűnügyi, hanem közigazgatási jellegű. Ismételjük azonban: nem hibázik a csendőr, ha minden talált hulláról a 20/b. szerint tesz jelentést, mert ezzel az ügy elintézését előmozdítja

A házassággal úgy vagyunk, mint a kalitkával: a benn nem lévő madarak erőnek erejével be akarnak jutni, a már bennlévők meg ki akarnak szabadulni.

MONTAIGNE.

s minden későbbi elintézési bonyodalmat megrátol. Ha később aztán kiderül — s ez gyakran megtörténik —, hogy a kezdetben bale etnek vagy öngyilkosságnak látszott haláleset mégis bűncselekménnyel van összefüggésben, a csendőr fedve van, mert a jelentést annak idején a kir. ügyészségnek is megtette, ha pedig kétségtelen megállapítást nyerne, hogy bűncselekmény nem forog fenn, az ügyészségnek tett jelentés legfeljebb feleslegessé válik. Többet tenni mindig jobb és biztosabb, mint kevesebbet.

Természetes, hogy az itt mondottak csak a nem egészen világos esetekre vonatkoznak; ha köztudomású, tanulókkal bizonyítható vagy egyébként nem kétséges, hogy bűncselekmény nem forog fenn, akkor természetesen elég a 20/a. szerint is eljárni.

185. kérdés. *Ismeretlen tettes ellen amiatt tesz feljelentést a sértett, hogy tőle 12 juhot elloptott. A nyomozás során kiderül, hogy a feljelentés teljesen alaptalan, sőt ezt a feljelentő maga is tudta. A hatóság félrevezetése miatt el lehet-e járni a feljelentő ellen?*

Válasz. Büntető úton eljárni nem lehet, mert törvényes jogszabály ily esetre nincsen. Véleményünk szerint azonban jogában állna az államkincstárnak az ilyen rosszhiszemű feljelentő ellen a nyomozási költségek erejéig kártalanító pert indítani. Ez azonban nincs gyakorlatban, mert nehézkes eljárást igényel s rendszerint csak csekélyebb összegű kártalanítás megítéléséről lehetne szó.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Pincebetörések kiderítése.

Írta: FÜLEKI JÓZSEF alhadnagy, szakaszparancsnok (Toponár).

Nyomozta: KESZLER JÁNOS tiszthelyettes, őrsparancsnok és GARAI ZSIGMOND őrmester (Mernye).

1930 február 4—5-re virradó éjjel ismeretlen tettesek a mernyei határban fekvő Ujhegy nevű szőlőhegyen 11 prэшázba és pincébe törtek be, honnan különböző szerszámokat, edényeket, élelmiszereket, egy zsebórát és egy karabélyt loptak el.

A betörések a prэшázak tetején keresztül történtek oly formán, hogy a cserepeket vagy zsúpszalmát leszedték és az így támadt nyílásokon a prэшázak padlására, majd onnan a prэшázakba ereszkedtek le. Egy pár helyen a téglából épült tűzfalat bontották ki.

1931 január 22-ére menő éjjel a mernyei Öreghegyen hasonlóan törtek be Cserei István* és 14 társa, mernyei lakosok prэшázába, mely alkalommal 1 darab nikkell zsebórát, 1 darab „Váradí Gerő, Mernye” felirattal ellátott háziszőttés zsákot, 1 darab fafedelű zsebtükröt és 15 darab almát loptak el.

Keszler János tiszthelyettes őrsparancsnok a betöréseket mindkét esetben nekem, mint szakaszparancsnokának bejelentette és a helyszínére én is kiszálltam.

Mozgósítottuk az őrs összes legénységét, fellármáztuk, vagyis megkerestük a szomszéd őrsöket, lenyomoztuk a környéket, de minden eredmény nélkül. Előbbi esetben 57 órán, utóbbi esetben 53 és fél órán át szakadatlanul folyt a nyomozás és pótnyomozás. Nyomoztattuk a „Nyomozati Értesítő”-ben is az ismeretlen kóborcigányokat, kiket gya-

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

nusítottunk, így az egész ország csendőrsége belekapcsolódott a nyomozásba, de eredmény csak nem volt. Az 1930. évi pincebetörésünk másfél évig, míg az 1931. évi pincebetörésünk fél évig feküdt kiderítetlenül.

Keszler tiszthelyettes, őrsparancsnokot nagyon bánította a nyomozás sikertelensége. De azért nem csüggedett, felemelt fővel járt s ha kérdezték tőle, hogy mi van a pincebetörőkkel, mindenkit azzal biztatott, hogy ő a 25 betörést ki fogja deríteni.

Lelkiismeretesen átolvasta naponta a „Nyomozati Értesítő”-t, hogy nem fordult-e elő hasonló pincebetörés más-hol is. Már többször bele is kezdett a pótnyomozásba, de mindig sikertelenül és mégsem akart elcsüggedni.

1930 augusztus 3-án Sárközi György törzsőrmester szabadságáról bevonulva, hírül hozta, hogy a gamási őrs járőre bekísért az ügyészséghez egy bonnyai egyént, kit az őrskörletükhöz tartozó somogytúri szőlőhegyen az ottani polgárok pincebetöréseken értek tetten.

A következő nap a gamási őrs is értesítette a mernyei őrsöt az elfogott és bekísért egyénről, mert a „Nyomozati Értesítő”-ből tudta, hogy a mernyei őrsnek is hasonló betörései voltak.

Keszler János tiszthelyettes és Garai Zsigmond őrmesterből állott járőr augusztus 6-án Kaposvárra utazott, hogy a királyi ügyészségtől a gamási őrs által átadott foglyot kikérje. Megkértek, mert a karádi őrs járőre már megelőzte őket. Keszler tiszthelyettes felhívást kért a kir. ügyész úrtól, hogy a foglyot a karádi őrstől átvehesse. A felhívással a járőr azután Karádra utazott.

Karádon a járőr a foglyot az őrsön találta, kivel az őrs járőre a nyomozást már lefolytatta, de eredmény nélkül, mert a házkutatásnál egy köteg kulcson kívül semmi bűnjelet nem talált, gyanúsított pedig tagadott.

Keszler tiszthelyettes kérdezte a karádi őrsparancsnokot, hogy most mit szándékozik tenni a fogollyal, ki azt válaszolta, hogy visszakisérteti az ügyészséghez, mert semmi bűnjel nincs, a gyanúsított pedig tagad. Ekkor Keszler tiszthelyettes közölte az őrsparancsnokkal, hogy felhívása van az ügyészségtől a fogoly átadására, illetőleg átvételére s így a foglyot Keszler tiszthelyettes szabályszerűen át is vette.

Kérte a karádi őrsparancsnokot, hogy menjen vele tovább nyomozni és házkutatást tartani, mert ő kideríti a pincebetöréseket. Keszler tiszthelyettes ezen biztatására az őrsparancsnok egy járőrt vezényelt ki, hogy az a mernyei járőrrel együtt újból tartson házkutatást.

A házkutatás augusztus hó 7-én 7 órától 12 óráig tartott gyanúsítottnál és rokonainál. Ez alkalommal gyanúsított Kéri Lajos bonnyai lakos kamrájában Keszler tiszthelyettes és Garai Zsigmond őrmester két darab házi-szöttek zsákot talált, melyeknek oldalán egy-egy nagy folt volt.

Keszler tiszthelyettesnek feltűnt a zsákon levő folt, mert azok nem látszottak nagyon elhasználtaknak. Parancsot adott Garai őrmesternek, hogy fordítsa ki a zsákokat és nézze meg belülről, hogy lyukasak voltak-e. A kifordítás után látták, hogy egyik zsák sem lyukas és mégis megvannak foltozva. Erre lefejtették a foltokat és akkor látták, hogy az egyik zsákra „Várad Gerő, Mernye”, míg a másikra „Lévai János” név van ráírva. Az előbbi a mernyei pincebetörésekből, míg az utóbbi a balatonszárszói vagy szemesi őrskörletben elkövetett pincebetörésekből származott.

Tovább kutatva, sorra előkerült a mernyei és a karádi őrskörletben elkövetett pincebetörésekből származó ingóságok nagy része.

Keszler tiszthelyettes az ő pincebetöréséből származott bűnjeleket felismerés végett Mernyére szállíttatta, míg a többi bűnjeleket azzal adta át a karádi őrsnek, hogy az ő pincebetöréseiből származó bűnjeleket válasszák ki, sértetteknek mutassák meg, a többit pedig a „Nyomozati Értesítő”-ben való közlés végett jelentsék be a budapesti nyomozó alosztálynak.

Gyanúsított Kéri Lajos bonnyai lakos a házkutatás megtartása előtt tagadott, de azután Keszler tiszthelyettes által felmutatott bűnjelek hatása alatt beismerte, hogy úgy a mernyei, mint a somogytúri pincebetöréseket egyedül ő követte el.

Előadta, hogy 1930. és 1931. évben a mernyei szőlőhegy környékén levő községek és pusztákon járt szakajtókosarakat árusítani és a betöréseket ezen útjai alatt követte el.

Keszler tiszthelyettes és Garai őrmesterből állott járőr a gyanúsítottat a mernyei szőlőhegyekbe is elkísérte, hol néhány pince kivételével mind megmutatta, hogy melyik pincébe és hogyan tört be.

Azután a foglyot visszaadták a karádi őrs járőrének, hogy a házkutatásnál megtalált bűnjelek alapján a nyomozást folytassák, de még a balatonszárszói és igali őrsök is várták, hogy átvehessék őt a körletükben elkövetett pincebetörések nyomozásának lefolytatása végett.

Keszler tiszthelyettes augusztus 10-én Bondor György törzsőrmester és Garai Zsigmond őrmesterből állott járőrt ismét kivezényelte, hogy gyanúsított rokonainál Bonnyán a házkutatást folytassák. A járőr a gyanúsított háza közelében levő szőlőhegyen a burgonyaföldbe beásva, zsákban elhelyezve, még igen sok ingóságot talált, köztük egy Frommer-pisztolyt is. A lelet közül egyes darabok a mernyei pincékből származtak, amelyeket a sértettek fel is ismertek.

Később tudomást szereztem arról is, hogy a balatonszemesi őrs járőre által megtartott házkutatás alkalmával gyanúsított szomszédjánál a szalmakazalban és a sertésöl padlásán is találtak lopott tárgyakat, melyeket gyanúsított a lopás elkövetése után, vagy felesége már a nyomozás alatt rejtett oda a tulajdonos tudta és beleegyezése nélkül.

Keszler János tiszthelyettes mernyei őrsparancsnoknak ezen nyomozásnál szakértelemmel és körültekintéssel megtartott házkutatásával nemcsak a mernyei, hanem a karádi és balatonszárszói őrsök körletében elkövetett pincebetörések tettesét is sikerült Kéri Lajos, bonnyai lakos személyében kideríteni.

*

Ezzel a nyomozással kapcsolatban két dologra kell különösen rámutatnunk: az egyik a „Nyomozati Értesítő” fontossága, a másik a házkutatás alapos és szakszerű megtartásának szükségessége.

A Nyomozati Értesítő szoros kapcsolatot létesít az őrsök közbiztonsági szolgálata között. Regebben az értesítő kiadása előtt az elfogott büntettek rendszerint csak azért a bűncselekményért feleltek, amellyért éppen elfogattak, mert sem az elfogatást végző őrs nem tudta megállapítani, hogy a gyanúsított nem követett-e el másutt is bűncselekményeket, sem pedig a többi őrs, amely a gyanúsítottat kereste, nem szerezhetett tudomást róla, hogy elfogták. Célszerű ezért minden olyan nyomozás alkalmával, amikor a gyanúsított ismeretlen, vagy ahol annak a gyanuja áll fenn, hogy másutt is követett el bűncselekményeket, a Nyomozati Értesítőt alaposan átnézni. De még ha a Nyomozati Értesítő átnézése eredménytelen maradna is, főként súlyosabb bűncselekmények esetében célszerű felvilágosításért a nyomozó alosztályhoz fordulni, mert a

nyomozó alosztály minden elképzelhető adatot nyilvántart, amelyre az őrsöknek nyomozásaik közben szükségük lehet.

A házkutatás alapos és szakszerű megtartásának szükséges voltára tanulságos nyomozási eseteinkkel kapcsolatban már nem egyszer rámutattunk. A felületes vagy hozzá nem értő módon végzett házkutatás legfeljebb csak véletlenül lehet eredményes, mert minden gyanúsítottak van annyi esze, hogy amit el akar rejtteni, azt úgy elrejtse, hogy a legelső ügyetlen csendőr reá ne találjon. Az itt leírt esetről a zsákok feltjainak figyelembevétele és megvizsgálása alkotta a nyomozás sarkalatos pontját. Az első járőr nem talált bűnjelet, mert nem volt alapos a házkutatásnál. A második járőr már nem esett ebbe a hibába és munkája sikerrel is járt, mert megszerezte a tárgyi bizonyítékokat, amelyek a gyanúsítottat beismerésre bírták és bűnösségét bebizonyították.

Nemes Almásy Zsigmond ny. ezredes.

November 2-án hosszas betegség után, 65 éves korában meghalt *Almásy Zsigmond* ny. ezredes. Temetésén, amely Budapesten, a Farkasréti-temetőben, november 4-én ment végbe, *Zselyonka József* ezredes, budapesti csendőrkerületi parancsnok vezetése alatt résztvett a Budapesten állomásozó csendőrtisztikar és a csendőrlegénység küldöttsége.

Nemes Almásy ezredes 1866-ban született Dombrádon. Katonai szolgálatát, mint egyéves önkéntes 1886 október 1-én kezdte meg a volt 24. tábori vadászszázalójnál. Tartalékos hadnaggyá 1888 január 1-én lépett elő s ugyanakkor a volt cs. és kir. 65. gyalogezred állományába helyezték át, később pedig a volt cs. és kir. 60. gyalogezred állományába tartozott. A csendőrséghez próbaszolgálatra 1891 július 9-én lépett be s ezt a szolgálatát a kolozsvári csendőrkerület állományában teljesítette. 1892 február 1-én véglegesítették. Szakasz- és szárnyparancsnokként a volt I., III. és VI. csendőrkerületek állományában teljesített szolgálatot — közben két éven át a belügyminisztérium csendőrségi osztályába volt vezényelve —, 1913 május 1-én pedig a volt V. csendőrkerülethez helyezték át, mint törzstiszti teendőkkal ideiglenesen megbízott századost. Örnaggyá 1913 november 1-én, alezredessé 1915 szeptember 1-én, ezredessé 1918 május 1-én lépett elő s ebben a rendfokozatában helyezték nyugállományba 1919 január 1-én.

A háború alatt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül a Ferenc József-rend hadidíszítményes lovagkeresztjével, a katonai egészségügy körül a háborúban szerzett kiváló érdemeinek az elismerésül pedig a Vörös Kereszt hadiékítményes II. oszt. díszjelvényvel tüntették ki.

A csendőrségen kívül családja és baráti köre gyászolja.

A csendőrség felügyelőjének fogadtatása a budapesti csendőrtisztikar által. *Vitéz Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője e hó 5-én általános szemlét tartott a budapesti csendőrlaktanyában. Szemle után a Budapesten állomásozó csendőrtisztek — mintegy százhatvanan — *Scholtisz József* százados parancsnoksága alatt a lovardában sorakoztak felügyelőnk fogadására. *Vitéz Szinay* tábornok úr a jelentés meghallgatása után végighaladt az altisztek arcvonala előtt, majd lelkes, buzdító szavakkal köszöntötte őket. „Mint a m. kir. csendőrség kinevezett felügyelője, azért rendelem össze Önöket — mondotta Tábornok úr —, hogy megmutassam az utat, amelyen haladok s amelyen a csendőrségnek engem ezután is követnie kell. A nehéz és felelősségteljes csendőrségi szolgálatnak egyetlen biztos alapja van: az erkölcs. Az erkölcs követelményeit hét pontban lehet összefoglalni s ezek: a Hit, Hazaszeretet, Akarat, Bátorság, Bajtársiasság, Bizalom és Igazságosság.” További beszédében ezeknek az alapfogalmaknak adta bővebb magyarázatát azzal az intelligenciával, hogy azokat minden csendőr ne csak szolgálatban, de magánéletében is kövesse és terjessze. Az erkölcsnek a családi élet felett való uralma nemcsak az egyesnek, de a nemzetnek is érdeke. Beszédét így fejezte be a Tábornok úr: „Az Önökkel és a csendőrség szép testületével való együttérzésem nyilvánításaként szeretnék valamennyiükkel kezet szorítani, de mert ezt mind a százhatvanukkal nem tehetem meg, lépjen ki Önök közül a legidősebb és a legfiatalabb, hadd szorítom meg a kezüket, Önök pedig úgy tekintsék ezt, mintha valamennyiükkel megtettem volna.” Erre kiléptek a sorból *Wéber Sándor* alhadnagy és *Balogh Sándor* budapesti őrsbeli csendőr, mint az egybegyültek legidősebbike és legfiatalabbika, akiknek személyén keresztül Felügyelő urunk kezet szorított nemcsak azokkal, akik jelen voltak, hanem minden altiszt bajtársunkkal, aki testületünk fia s akik valamennyien lelkesen fogják követni velük érző Felügyelőjüket az úton, amelyet mutatott.

A parancsnokságok és bajtársak szíves figyelmébe! Elszakított magyar testvéreink sorsáról vajmi keveset tud a magyarországi hazafias gondolkozású közönség. Pedig a megszállás tizenhárom hosszú és nehéz esztendeje alatt nagy változáson ment át Erdély gazdasági és kulturális élete s nagyon megváltozott ott élő rab testvéreink sorsa is. Ha kitartóan és eredménnyel akarunk küzdeni hazánk megszállott részeinek visszaszerzéséért, akkor ismernünk kell az ottani, megváltozott viszonyokat. Ezekről nyújt ki-merítő ismertetést *Jancsó Benedek*nek, a nemrég elhalt székely tudósnek emlékére kiadott emlékkönyv, amely hazafias és kulturális célján kívül a *Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületének* segélyezésére is szolgál. A nagyértékű művet az *Erdélyi Férfiak Egyesülete* adta ki azzal a céllal, hogy az erdélyi magyarság sorsát részletesen, a valóságnak megfelelően ismertesse a magyar közönséggel, a könyv teljes jövedelméből pedig segélyt nyújtson azoknak az erdélyi magyar egyetemi hallgatóknak, kiknek megszállás alatt élő, teljesen elszegényedett szüleik semmi segítséget sem nyújthatnak.

Melegen ajánljuk mindenkinek, aki a nemes cél érdekében havonta néhány pengőt nélkülözni tud és akar: vegye meg a könyvet. A nemes célzatú akció pártolása annál inkább kötelességünk, mivel annak jövedelméből volt erdélyi csendőr bajtársaink fiai is segélyben részesülnek. Nemcsak szép, értékes és tanulságos könyvhöz jutunk a megrendeléssel, hanem könnyítünk vele elszakított véreink sorsán is s magyar diákokat segítünk, hogy tanulmányai-

kat elvégezhessek s vezetői, védőbástyái legyenek veszélyeztetett magyarságunknak.

A könyv címe: *Jancsó Benedek emlékkönyv*, ára: 20 pengő, amely a megrendelést követő hó 1-étől kezdve, havi 5 pengős részletekben is törleszthető. A megrendelést a következő címre kell küldeni: *Székelv Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete*, Budapest, V., Vilmos császár-út 22. sz., I. em.

A tisztikaszlnó évváró közgyűlése. 1931 november 20-án délután 6 órakor lesz az országos tisztikaszlnó évváró közgyűlése a következő tárgysorozattal: 1. Az ülés megnyitása. 2. Elnöki megnyitó. Tartja vitéz gyergyószentmiklósi *Kary Béla* ny. altábornagy, a Kaszinó elnöke. 3. Az 1930/31. egyesületi év számadásának eredménye. Felolvassa: v. *Székely Emil* ny. tbnk., az egyesület alelnöke. 4. Beszámoló az elmúlt egyesületi évről. Tartja: *Csallitzi és váli Vály Miklós* ny. alezredes-tanácsnok, a Kaszinó ügyvezető-igazgatója. 5. A vezetőség megalakulása az 1931/32. egyesületi évről. 6. Tudományos és társadalmi bizottságok elnökeinek megválasztása. 7. Felszólalások, javaslatok, indítványok. (A felszólalás, indítványozás és javaslattétel joga csak az esetben illeti meg a rendes kaszinótagokat, ha felszólalásuk stb. tárgyát, legalább 5 nappal előbb 12 óráig a Kaszinó elnökségéhez írásban benyújtották.) 8. Hitelesítés. 9. Az évváró közgyűlés bezárása.

A volt budapesti 1. népfőlkelő gyalogezred emlékünnepélye. Megható ünnepek között tartotta meg a napokban Budapest nagymúltú háziere, a m. kir. 1. népfőlkelő gyalogezred ezévi szokásos ezredünnepélyét. Az ünnepség reggel fél 9 órakor a gyalogezred laktanyája kapubejárataánál elhelyezett két emléktáblánál kezdődött, ahol dr. Mezőffy Agoston miniszteri tanácsos, népfőlkelő százados mondott beszédet. Ezalatt az ezred katonái gyülekeztek a józsefvárosi plébániatemplomban megtartott szentmisén. Misa után a közönség a Névtelen Hős emlékéhez vonult, amelyre koszorút helyeztek el. Este látogatott társasvaesora fejezte be a szép ünnepséget, amelyen emlékbeszéd és felköszöntők hangzottak el.

A csendőrségi szakkönyvtár új könyvei. A szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: III. csoportba: Dr. Rusznák Rezső: A kormányformák értelme és tartalma. Dr. Lendl Adolf: A mikroszkópi gyakorlat elemei. Dr. E. Giltay: Bevezetés a mikroszkópiába. Buday László: A statisztika munkaköre. Dr. Buday László: Szemelvények Magyarország statisztikájából. Vámbéry Rusztem: A visszaesés a büntetőjogban. Szent-István Béla dr.: A játékszenvedély kriminológiai jelentősége. Csorba Ferenc: A királyi kegyuri jog és a mai helyzet. Timon Ákos: A szent korona elmélete és a koronázás. Bura László: A levegőterület nemzetközi jogi helyzete.

A szanálás az életben cím alatt *Horváth Kálmán* szerkesztésében megjelenő szükségrendeletek 2. füzetét most hagyta el a sajtót és a közszolgálati alkalmazottak illetményesökkenésére, a gazdák védelmére, a külföldi követelések és tartozások bejelentésére, az aranypengőre stb. vonatkozó magyarázatokkal ellátott rendeleteket tartalmazza. A gondosan szerkesztett füzet ára 50 fillér és kapható a nagyobb könyvárusító helyeken és a dohánytözsdekben. Vidékre 60 fillér postabélyeg ellenében bérmentve küldi a szerkesztő (I. ker., Várfok-utca 12. szám).

Dicsőretek. A m. kir. csendőrség felügyelője dicsőre okirattal látta el: a budapesti I. csendőr kerületben vitéz *Király Gyula* századost különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett kiválóan eredményes és hasznos tevékenységéért, vitéz *Balázs-Piri Gyula* századost, szárnyparancsnoki minőségben, *Szerencsy Árpád* századost különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat terén és a legénység kiképzése körül hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért; a szegedi V. kerületben dr. *Viola György* törzsvorost csendőr kerületi orvosfőnöki minőségben több éven át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért; *Czifrusz Ödön* gazdasági századost a gazdaság-közigazgatási szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett igen eredményes és hasznos tevékenységéért; a debreceni VI. kerületben *Kun József* gazdasági századost a csendőrség gazdaság-közigazgatási szolgálata terén hosszabb időn át végzett igen eredményes és hasznos tevékenységéért. — A legénységi állományból: a budapesti I. kerület-

ben *Sipos András* tiszthelyettest 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt kötelmeinek odaadó buzgalommal való teljesítéséért, különösen pedig az utóbbi éveken át a budapesti nyomozó alosztálynál külső csoportvezető helyettesi minőségben a szolgálatkezelés és kiképzés terén fáradhatatlan készséggel végzett eredményes működéséért; *Parcsetich József* szolgálati ideje alatt, főként azonban gazdasági hivatalban beosztott irodai segéd munkási minőségben kötelmeit nagy szaktudással, lankadatlan ügybuzgalommal előjáróinak teljes megelégedésre végezte; *Verden János* törzsvorost, mert 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén minden irányban igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, mindenkor példás magaviseletet tanúsított s őrsparancsnokát hathatósan támogatta; *Kurdi Bálint* törzsvorost, mert hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, főként járőrvezetői minőségben a közbiztonsági szolgálatot odaadó buzgalommal, eredményesen teljesítette s őrsparancsnokát hathatósan támogatta; *Dudás István* tiszthelyettest, mert 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt járőrvezetői, majd őrsparancsnoki minőségben példás szorgalommal, kiváló szaktudással és igen jó eredménnyel működött, alárendeltjeinek hazafias szellemben való nevelését és kiképzését fáradhatatlan buzgalommal igen eredményesen végezte; *Palóczki József* tiszthelyettest, mert 27 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén készséges buzgalommal és igen szép eredménnyel működött, mint őrsparancsnok alárendeltjeit hazafias szellemben, minden tekintetben helyesen nevelte és vezette; *Sipos Lajos* tiszthelyettest, mert mint a mezőtúri őrs parancsnoka egy nagyarányú, messzire szétágazó, az állami és a társadalmi rend ellen irányuló szervezkedésnek jutván nyomára, a szakasparancsnok irányítása alatt folyó nyomozás vezetésében leleményességgel, odaadó buzgalommal és nagy szakismerettel működött közre, miáltal igen nagy fokban hozzájárult ahhoz, hogy e mozgalom már csírájában elfojtattott; *Sándor József* tiszthelyettest, mert 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt járőrvezetői, majd őrsparancsnok-helyettesi minőségben igen nagy szorgalommal és fáradtságot nem ismerő odaadással eredményesen működött, továbbá alárendeltjeit minden tekintetben helyesen nevelte és vezette; *Mihácz András* törzsvorost, mert 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén ügybuzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, példás magatartást tanúsított, őrsparancsnokát mindenkor odaadóan támogatta; *Korsós János* g. tiszthelyettest, mert 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, főként azonban gazdasági hivatalba beosztott irodai segéd munkási minőségben kötelmeit lelkiismeretes pontossággal, készséges ügybuzgalommal végezte, előjáróit hathatósan támogatta; *Pap József I.* tiszthelyettest, mert 21 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot lelkes készséggel, leleményességgel és alapos körültekintéssel teljesítette, az utóbbi időben, mint nyomozó fáradhatatlan munkakedvvel, nagy szakértelemmel, eredményesen működött; *Grünauer Péter* tiszthelyettest, mert 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint határszéli őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálatban fáradtságot nem ismerő buzgalommal és odaadással igen eredményesen működött, alárendeltjeinek fegyvelmezése, oktatása és nevelése körül mindenkor példás tevékenységet fejtett ki; a székesfehérvári II. kerületben *Pap Ferenc* g. tiszthelyettest, mert 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, különösen 12 év óta irodai segéd munkási minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat terén kiváló szorgalommal, lankadatlan buzgalommal, szaktudással és lelkiismeretes pontossággal igen eredményesen működött; *Mészáros Gyula I.* tiszthelyettest, mert 25 évet meghaladó szolgálati ideje alatt, különösen mint őrsparancsnok, majd mint ideiglenes szakasparancsnok a közbiztonsági szolgálat terén odaadó buzgalommal és igen eredményesen működött, alárendelt őrszolgálati és beosztott legénységének irányításában és nevelésében nagy szorgalmat és igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Tóth István II.* tiszthelyettest, mert 19 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint őrsparancsnok, alárendeltjeinek helyes és hazafias irányban való nevelése és befolyásolása terén mindenkori kiváló szorgalommal működött és a közbiztonsági szolgálat terén erőtlen tevékenységet fejtett ki; *Asbóth Imre* tiszthelyettest, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat terén oda-

adó buzgalommal és igen eredményesen működött, mint ideiglenes szakasz- és őrsparancsnok állaskötelmeit mindenkor előjárói legteljesebb megelégedésére végezte, alárendeltjei oktatása és nevelése terén igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Pallag Károly* tiszthelyettest, mert 20 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban általában, de különösen az utóbbi öt év alatt, mint a tatai gyalogtanalosztályhoz beosztott segédoktató, a próbacsendőrök kiképzése körül teendőit mindenkor kiváló szorgalommal, lankadatlan buzgalommal, szakértelemmel és lelkiismeretes pontossággal látta el, példás magaviseletével alárendeltjeire igen jó befolyást gyakorolt; a *szegedi V. kerületben Bikit János* alhadnagyot, mert hosszú esendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot nagy szorgalommal és jó eredménnyel teljesítette, mint szakaszparancsnok, alárendelt őrséit jól befolyásolja és irányítja; *Krajczár János* tiszthelyettest, mert hosszas esendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot mindenkor fáradhatatlan buzgalommal és igen jó eredménnyel végezte, mint őrsparancsnok alárendeltjeit helyesen vezeti, neveli, oktatja és azokat igen jól befolyásolja; *Majorsák János* tiszthelyettest, mert hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan szorgalommal és igen jó eredménnyel végezte, mint őrsparancsnok alárendeltjeit helyesen neveli, vezeti és oktatja, azokat igen jól befolyásolja, őrsén mintaszerű rendet és példás állapotokat honosított meg; *Kemény Pál* tiszthelyettest, mert hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot odaadó készséggel teljesítette, mint szakaszparancsnok leleményességgel, ügybuzgósággal és igen nagy szakértelemmel egy 6 tagból álló tolvajszövetséget fedezett fel, ezáltal Szeghalom, Körösladány és Vésztő községekben 1930-1931. években elkövetett és megkísérelt sorozatos lopásokat kiderítette, a tetteseket elfogta és az összegyűjtött bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Szekely József* g. tiszthelyettest, mert 27 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig, mint gazdasági hivatalba beosztott segéd munkás, kötelességét mindig ernyedetlen szorgalommal, kiváló szakértelemmel, odaadó készséggel, igen jó eredménnyel végezte, fegyelmezett és példás magaviseletet tanúsított; a *debreceni VI. kerületben Pleskó Pál* tiszthelyettest hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, majd mint irodai segéd munkás kötelességérzettel párosult szorgalommal teljesített igen buzgó és lelkiismeretes tevékenységéért; *Braun János* tiszthelyettest, mert hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot készséges buzgalommal teljesítette, továbbá mert Tiszafüred községben folyó évben elkövetett három rendbeli betöréses lopás tettesét minden támpont nélkül, kitartó, kiválóan leleményes és körültekintő nyomozás során egy nemzetközi bűnözőként ismeretes egyén személyében elfogta, erre fáradhatatlan és tervszerű eljárással még 39 rendbeli bűncselekmény elkövetését, illetve megkísérlését is rábizonyította s őt a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Hoppé László* tiszthelyettest hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése, vezetése körül kifejtett példás, különösen kötelességű és igen eredményes tevékenységéért; *Both Márton* tiszthelyettest hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett példás, kötelességű és igen eredményes tevékenységéért; *Vicszi József* tiszthelyettest hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett példás és különösen kötelességű, igen eredményes tevékenységéért; *Kovács István III.* tiszthelyettest hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban, a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint segédoktatói minőségben alárendeltjeinek nevelése, vezetése körül kifejtett példás, kötelességű és igen eredményes tevékenységéért; *Papp*

Lajos tiszthelyettest hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése, vezetése körül kifejtett példás, kötelességű és igen eredményes tevékenységéért; *Buzási Sándor* tiszthelyettest hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat igen buzgó teljesítése, alárendeltjeinek nevelése, vezetése körül kifejtett példás és igen eredményes tevékenységéért; *Vesza József* g. tiszthelyettest, mert hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított és mint irodai segéd munkás, a gazdaságkezelési ügyekben példás készséggel, odaadó ügybuzgalommal és kitartással igen eredményesen működött; *Bánóczi Mihály* tiszthelyettest hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, továbbá őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül kifejtett példás és különösen kötelességű működéséért; *Szabó Benjamin* tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok kötelmeit kiváló buzgalommal és szakértelemmel látta el, őrsén mintaszerű rendet tartott s magatartásával alárendeltjeinek minden tekintetben követendő példával szolgált; a *miskolci VII. kerület állományából Horváth György* tiszthelyettest, mert 24 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, legutóbb őrsparancsnoki, majd osztályirodai segéd munkási minőségben igen buzgón, igen jó eredménnyel látta el szolgálatát és mindenkor példás magatartást tanúsított; *Szűcs Sándor* törzsőrmestert 18 évet meghaladó esendőrségi szolgálat terén kifejtett buzó és igen eredményes tevékenységéért, igen jó magaviseletével fiatalabb bajtársaira gyakorolt helyes példaadásért.

A *székesfehérvári II. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Takács Imre, Horváth Imre, Kósa János* tiszthelyettest, *Farkas Mihály III., Lencse Sándor, Nagy József, Markotics Ferenc, Sipos Kálmán és Topár István* törzsőrmestert 1931. évben a balatoni fürdőszolgálat ellátása terén az átlagon felülemelkedő fáradhatatlan buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységéért; *Mészáros Gyula I. és Orbán György* tiszthelyettest 1931. április 21-én virradóra a Kerékteleki községhez tartozó Mihályfa pusztán és Kisbér környékén elkövetett többrendbeli betöréses lopás tettesének szakavatott, leleményes és fáradságot nem ismerő nyomozással történt kiderítése és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért; *Pap István* őrmestert 1931. augusztus 17-én virradóra magánosok kárára, valamint a zirci kultúregylet tulajdonát képező strandfürdőn elkövetett kétféle rendbeli lopás, illetve betöréses lopás tettesének leleményes és fáradságot nem ismerő buzgó nyomozással történt kiderítése és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért; *Szeccsödi István* őrmestert 1931. augusztus 12-én egy felfegyverzett és menekülése közben üldözőire lövöldöző veszélyes gonosztevőnek elszánt magatartásával ezközölt elfogása és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért; *nyilvánosan megdicsérte: Szabó Szilveszter, Porpácz Béla* törzsőrmestert és *Szigeti József* őrmestert 1930. és 1931. évben a balatoni fürdőszolgálat ellátása terén fáradhatatlan buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységéért; *Sarkadi Károly* törzsőrmestert és *Kiss András* őrmestert 1931. április 21-én virradóra Kerékteleki községhez tartozó Mihályfa pusztán és Kisbér környékén elkövetett többrendbeli betöréses

Nincsen többé gondja fára, szénre!
Nem kell többé pénztétl kiifföldi áruért kiadni, ha **FORTUNA** egyedüli magyar petrolgázfűző- és fűtőkészülékkel fűt, főz. — A rendkívüli tüzelőanyagmegtakarítás révén 1 óra kb. 5-6 fillér. A vételár rövid idő alatt megtérül. Teljes jótállást vállalunk, hogy tökéletesített készülékeinknél jobb nincs forgalomban.

Gyári lerakat: Budapest, VII., Izabella-utca 11. szám. (Magyar Színház mellett. 5-ös autóbusszmegálló.) Kedvező részletfizetés! Kérjen képes árjegyzéket!

Csendőrtiszteknek az autó

szemléken és egyéb szolgálati utakon időnyereséget jelent.

Üzemköltsége kevesebb, mint a vasuté!
Szolgálaton kívül nagy örömet nyújt.

Kézelése a legegyszerűbb!

Vezetése könnyen, rövid idő alatt elsajátítható.

STEYR autóinkat mérsékelt áron, kedvező fizetési feltétellel árusítjuk. Vidéken is költségmentesen bemutatjuk. Kívánatra részletes tájékoztatással szolgálunk.

STEYR-AUSTRO DAIMLER-PUCH

művek magyar ker. részvénytársaság, Budapest

VI., Lohol-utca 25. sz. Telefon: 923-40.

lopás-tetteseinek kiderítésénél járőrvezetőinek teljes odaadásal történt támogatásáért; *Hoffmann Lajos* őrmestert, mert 1931 augusztus 17-én virradóra magánosok kárára, valamint a zirci kultúregylet tulajdonát képező strandfürdőn elkövetett kétrendbeli lopás, illetve betöréses lopás tettesének kiderítésénél járőrvezetőjét teljes odaadással támogatta.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Márton Bálint tiszthelyettest és *Kürti Gergely* törzsőrmestert, mert a debreceni nyomozó alosztály által 1930. évben nagyobb szabású politikai hűncelekmény nyomozására kivezényeltetvén, a bevezetett nyomozásban 13 napon át fáradhatatlan buzgalommal, szakszerűen és leleményesen tevékenykedtek, a tetteseket és részeseket az előkerített bűnjelkekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatták.

A miskolci VII. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Orbán János tiszthelyettest Vámosgyörkön 1930 február 17-én elkövetett 25.000 pengős postalopás fáradságot nem ismerő buzgalommal való nyomozásáért, majd a nyomozó alosztály járőrének odaadó támogatásáért, amivel előmozdította, hogy a bűncelekmény kideríthető volt; *Farkas Sándor* törzsőrmestert Vámosgyörkön 1930 február 17-én elkövetett közfeltűnést keltő 25.000 pengős postalopás ügyében nyomozva, őrsparancsnokának, valamint a nyomozó alosztály járőrének buzgó és odaadó támogatásáért, amivel előmozdította, hogy a bűncelekmény kideríthető volt.

Őrsparancsnokká kinevezetett: A székesfehérvári II. kerületben: *Vass Sándor* és *Bákai Márton* tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben *Boros Ferenc* és *Mikós István* tiszthelyettes.

Elöléptek a pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: *Gál Pál*, *Herczeg István*, *Simon István* III. és *Kovács András* őrmesterek; a szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: *Köves (Kálovics) András*, *Nyiró Lázár*, *Kerekes János* I., *Fábri Dezső*, *Nagy István* IX., *Palotás Mihály*, *Török István* és *Tóth Sándor* VIII. őrmesterek; őrmesterré: *Szécsi Imre*, *Cseke István* és *Kotró József* csendőrök.

Házasságot kötött a székesfehérvári II. kerületben: *Kollát Gábor* törzsőrmester *Vesztróczy Mária*val Devecser községben.

Csendőrségi Közlöny 21. szám. Személyes ügyek. Kormányzói elhatározások: A Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas elhatározásával *Schill Ferenc* m. kir. tábornokot, a m. kir. csendőrség felügyelőjét a szolgálati állása alól felmenteni, *vitéz nemes Szinay Béla* m. kir. tábornokot a m. kir. csendőrség felügyelőjévé kinevezni méltóztatott.

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas elhatározásával *Fischer József* m. kir. tábornoknak a m. kir. csendőrség fejlesztése, valamint a m. kir. csendőrség és a m. kir. honvédség zavartalan összműködése körül teljesített kiválóan eredményes és hasznos szolgálataiért a II. osztályú magyar érdemkeresztet adományozni méltóztatott; és elrendelte, hogy *Zsigmond István* m. kir. csendőrszázadosnak, mint a Kenderesen felállított csendőrkülönítmény parancsnokának, ebben a minőségben tanúsított kiválóan eredményes szolgálataiért dícsérő elismerése tudtul adassék; továbbá *Hajdu László* debreceni VI. kerületbeli tiszthelyettesnek a m. kir. postakincstár sérelmére 25.000 P kárértékben elkövetett lopási eset tettesének fáradságot nem ismerő szívós kitartással és leleményességgel történt kiderítéséért és a tettesnek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért a magyar bronz érdemérmét zöld szalagon; *vitéz Németh András* debreceni VI. kerületbeli tiszthelyettesnek több éven keresztül felelősségteljes szolgálatban tanúsított kiválóan buzgó és példás magatartásáért a magyar ezüst érdemérmét a zöld szalagon; *Sári Gusztáv* székesfehérvári II. kerületbeli tiszthelyettesnek több éven keresztül felelősségteljes szolgálatban tanúsított igen buzgó és példás magatartásukért a magyar bronz érdemérmét a zöld szalagon adományozni méltóztatott. — A Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas elhatározásával *Soltész Imre* és *Lábady Kálmán* budapesti I. kerületbeli ezredesek nyugállományba helyezését saját kérelmükre elrendelni méltóztatott. — *Miniszeri rendeletek.* Adományoztatott a III. osztályú tiszti szolgálati jel: *Papp János*, *Soós-Elsner Gusztáv* és *Wuffka Ernő* századosnak. Áthelyeztettek: *Klemm Nándor* g. hadnagy a budapesti I. kerulettől előadótiszti minőségben a szegedi V. kerület szentesi osztály gazdasági hivatalához Szentesre, *Argay Ferenc* g. hadnagy a budapesti I. kerulettől előadótiszti minőségben a debreceni VI. kerület debreceni osztály gazdasági hivatalához Debrecenbe. *Hartner László* g. hadnagy a budapesti I. kerulettől előadótiszti minőségben a szegedi V. kerület kecskeméti osztály gazdasági hivatalához Keoskenétre és *Horváth Károly* g. hadnagy a sátorlajuhelyi osztály gazdasági hivatalától előadótiszti minőségben a miskolci osztály gazdasági hivatalához Miskolcra. Végleg megbízattak: *Engelmann Andor* a székesfehérvári II. kerület győri osztály gazdasági hivatalához beosztott g. hadnagy és *Pangler Gábor*, a szombathelyi III. kerület szombathelyi osztály gazdasági hivatalához beosztott g. hadnagy ugyanazon gazdasági hivataloknál az előadótiszti tiszttel. — A belügyminiszter *Hertelendy Ignác* budapesti I. kerületbeli őrnagynak magyar nemességét és a „Hertelendi“ és „Vidor-

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden“ minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.— „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.——25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelen van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi díltre.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenféle zenekari fa- és fémfuvós hangszer és **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató** saját találmány. **Óvakodjunk** álgyárosok által felajánlott, külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Arjogyzókat ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban.
Több ilyen gyár nincs!

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

nyalaki". Gaspar József székesfehérvári II. kerületbeli őrnagynak magyar nemességét és a „Pániti"; Gábor Péter debreceni VI. kerületbeli őrnagynak magyar nemességét és a „Lemhényi"; Moritz László szombathelyi III. kerületbeli őrnagynak magyar nemességét és a „Vadászlési"; valamint Barcza Jenő magyaróvári lakos csendőrszázadosnak magyar nemességét és a „Vagyalásnyai" nemesi előnév használatához való jogát elismerte. — Végleg nyugállományba helyezettek: Horváth Ferenc I. szombathelyi III., Kulcsár Károly székesfehérvári II. és Tamis Péter debreceni VI. kerületbeli alhadnagyok, valamint Boldizsár Mihály szegedi V. és Pál Ferenc II. pécsi IV. kerületbeli tiszthelyettesek. Ideiglenes nyugállományba helyezettek: Sándor Péter miskolci VII., Ozsbáth Gyula székesfehérvári II., Bakon Ferenc székesfehérvári II., Friderics József székesfehérvári II., Berényi János miskolci VII., Fehér Miklós miskolci VII., Kovács József IV. szombathelyi III., Zsolnai János miskolci VII. és Kovács Gyula II. szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettesek. — Ideiglenes nyugállományban meghagytak: Spányik Antal pécsi IV., Vigh Pál, Szigeti Gábor, Vágási István miskolci VII. és Butyok János budapesti I. kerületbeli ideiglenes nyugállományú tiszthelyettesek. A belügyminiszter a székesfehérvári II. kerület állományába tartozó Hermann Ferenc próbaesendőr családnevét „Halmos"-ra, a debreceni VI. kerület állományába tartozó Acsillán Mihály őrmester családnevét „Bérczes"-re, és a miskolci VII. kerület állományába tartozó Bujcsuk László törzsőrmester, valamint családtagjai nevét „Bajnok" névre változtatta át. — Szabályrendeletek. Előjegyzések és nyomtatványok beszerzésének szabályozása a csendőrségnél. — Csendőrségi Közlöny térítési árának megállapítása. Illetékek újbóli megállapítását tartalmazó belügyminiszteri körrendelet. Gazdasági átalányok folyósításának engedélyezése. Közszolgálati alkalmazottak félárú vasúti menetjegy váltására jogosító árképes igazolványainak kiállítására 1932-re. Szabadságolt legénységi állományú egyének vasúti menetkedvezményének beszüntetése. Nyomtatványok, nyomtatványúrlapok és papírnagyság méreteinek megváltoztatása. — „Cs-2." (Csüsz) szolgálati könyv helyesbítése. „Cs-4" (Nyut) szolgálati könyv helyesbítése. Gazdaságkezelési utasítások helyesbítése. A belügyminiszter az Ungváron megjelenő „Új Közlöny" című politikai napilap terjesztését eltiltotta, a kereskedelmi miniszter pedig a sajtótermék szállítási jogát megvonta.

Eladó: könyvtár — szépirodalmi és tudományos művek — szekrényvel vagy anélkül. Cím a szerkesztőségben.

Ötvös József 1909-ben nyugállományba helyezett csendőrfőhadnagy címét keresi Kardos-Lind Teréz (Budapest, Abonyi-utca 8. lélemezlet 5. sz. Tel.: J. 392-24.). Kéri azokat, akik tudnak róla, szíveskedjenek ezt közölni vele.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemesak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézirással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel.

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

Kedvező fizetési feltételek!

TRIBON

**RUHÁZATI RT.
BUDAPEST,
VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 14.
TELEFON: J. 392-85 ES J. 312-97.**

Egyenruhaszövetek, belésárak, női és férfi fehérneműek, selyem-, kötött- és szövöttárak, kesztyű, harisnya, paplan.

Külön cipőosztály!
Előleg nincs!

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA-UTCA 2.

— Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jelligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy utjegyző számot választani. Annak, aki jeljét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörmény-út 21. szám.”

Dombos vidék. 1. A beledi őrs parancsnoka 1913-ban Székely Ferenc őrsvezető, c. őrmester, 1914-ben pedig Tótván Ignác csendőr, c. őrmester volt. Hogy jelenleg szolgálnak-e még s hol, azt nem tudjuk megállapítani. Ha fontos, hogy megtalálja őket, kívánságára a hírek rovatában közzétesszük a kérelmét. 2. Ha igényjogosultsági igazolvánnyal polgári állásban helyezkedik el, ennek az állásnak megfelelően megállapított fizetést kapja, tekintet nélkül arra, hogy a csendőrségnél vagy esetleg ezenfelül másutt is mennyit szolgált.

F. P. th., Szombathely. 1. Választ a lekszikon rovatban kap. 2. A csendőrlegénység kimaradását a Szut. 178. pontja rendezi s bár a Szolgálati Szabályzat I. Rész 189. pontjában lefektetett elveket lényegében a Szut. említett pontjában is megtaláljuk, a csendőrség különleges viszonyai folytán a két szabályzat között mégis vannak eltérések. Ránk természetesen a Szut. említett pontjában foglaltak az irányadók, tekintet nélkül arra, hogy a Szolgálati Szabályzat I. Rész hivatkozott pontja hogyan rendelkezik. Amikor a Szolgálati Szabályzat I. Rész rendelkezéseit a Szut. hasonló rendelkezéseivel párhuzamosan tanulmányozzák, mindig azt vegyék irányadónak: mit mond a Szut. Ami a Szolgálati Szabályzatban a mi viszonyainkra is változatlanul alkalmazható, azt a Szut. érintetlenül hagyja, de amikor viszont a Szolgálati Szabályzat egyes rendelkezéseit a Szut. a csendőrségi viszonyokra alkalmazva módosítja, akkor számunkra az utóbbi irányadó. Ha tehát egyes csendőröktől a korlátlan kimaradási kedvezményt elvonják, azokra a Szut. 178. pont-

jának a második bekezdése érvényes, ők olyan elbírálás alá esnek tehát, mint azok, akiknek korlátlan kimaradási kedvezményük egyáltalában nem volt, vagyis rendes körülmények között a takarodón túl még két óra hosszáig kimaradhatnak. A büntetése ezeknek éppen abban áll, hogy nem maradhatnak ki korlátlanul, hanem csak addig, mint akiknek rangviszonyaiknál vagy minőségükénél fogva nincsen ilyen kedvezményük.

Kecskemét. Ön a közigazgatásnak részes tagja, semmiféle jogcúnen nem kívánhatják tehát öntől, hogy azokra a napokra, amíg egészségügyi szabadságának engedélyezését az őrsön szolgálatmentesen várta, felemelt napibetétet fizessen. Eltekintve attól, hogy beteg bajtársal szemben ez nem volna emberséges eljárás, a Cs. 20. utasítás III. fejezet 13. pontja a külszolgálattal kapcsolatos kártérítésről gondoskodik s ha táskaelelmezés is van, akkor meg egyáltalában nem károsodhatnak a többiek. Ismételjük azonban: részesel szemben ilyen esetben sincs helye a szigorú kalkulálásnak s éppen ezért ilyen esetekre az utasítás nem is tartalmaz semmiféle rendelkezést. Betegséggel kapcsolatban is magánügy a szabadság alapja s így az említett utasítás III. 13. pont 5. bekezdésében foglaltak az ilyen szabadságokra is vonatkoznak.

9999. sz. A csendőrséghez egyelőre nem lesz felvétel. Katonai szolgálat nélkül különben sem pályázhatna s még valami: érettségivel nem is ajánlanók. Önnek ez csak a mai idők okozta kényszerelhelyezkedést jelentene, de tudjuk, hogy hamarosan elégedetlen volna a szolgálattal s a szolgálat is önnel. Tapasztalatok alapján mondjuk ezt, olyan kivételben pedig, amelyik egy egész szolgálati életre szóljon, őszintén szólva: nem nagyon hiszünk.

P. M. cs., Büdsszentmihály. Összegszerű felvilágosítást nyugdíj- és végkielégítési ügyekben idő hiányában nem adhatunk — az érdekeltek maguk is kiszámíthatják ezt —, egyébként pedig a dolog úgy áll, hogy a távol töltött időre a végkielégítés megfelelő hányadát megkapja, a többit a kincstár újból bevételezi, ezzel aztán a megelőző szolgálati ideje a nyugdíjába beszámít, anélkül, hogy ezt külön kérnie kellene. A távol töltött idő azonban a nyugdíjba semmiképpen sem számítható be.

Németh Sándor III. ny. tiszthelyettes, Szeged. Kérjük, küldje be a képet.

Bizonytalan. 1. Lehet. 2. Az egyházi válás hiánya nem akadály, a lényeg az, hogy egyházi esketésre a körülményeik alkalmasak legyenek, mert azt előre be kell jelenteniük, hogy egyházi esketésre képesek. Ezt azonban nem kell előre igazolni, annak idején az eskető lelkésszel kell ezt elintézni. Katholikus lelkész természetesen nem esketi meg önöket, ha az egyházi válás nincs meg, ezért protestáns lelkészhez kell fordulniuk. Ehhez viszont az szükséges, hogy legalább az egyikük protestáns legyen. Beszéljék meg a

CSENDŐRTISZTEK, ALTISZTEK ÉS AZOK CSALÁDTAGJAI RÉSZÉRE 62 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉGÜNK A GAZDASÁGI NEHÉZSÉGEK DACÁRA IS VÁLTOZATLANUL 10 HAVI RÉSZLETFIZETÉST NYUJT!!!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérművek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárak, sifón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérművek
Damasztárú
Asztali készlet
Sezlöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

dolgot egy protestáns lelkésszel, az megadja a részletes felvilágosításokat. 3. Hogyne adná, csak várja türelemmel, a névváltoztatási kérvények tömegesen jönnek a belügyminisztériumba.

T. F., Örkény. Most sehol sincs felvétel. Várjon ott, ahol van, amíg jelentkezni lehet. Annak idején ezt ön is megtudja az örsön.

Ardó. A nyugállományba helyezését követő egy éven belül véglegesen Miskolcon telepedett le s ha ezt helyhatósági bizonyítvánnyal igazolta, továbbra is a miskolci lakbért kapja, bárhova költözködik is.

Sátoraljaújhely, 44444. 1. Őszintén sajnáljuk önt s megértjük a helyzetét, de a valóság az, hogy a csendőrséghez való visszavétele az időközben kötött házassága miatt lehetetlen. Nem a családi pótlékon van itt a hangsúly, ilyen üzletet kötni az állammal amúgy sem volna lehetséges. Egyébként kár volna az okokat részleteznünk, ez úgysem változtatna magán a tényen. 2. Kizárt dolog, hogy ott el tudjon helyezkedni. Eltekintve attól, hogy most egyáltalában nincs üres hely s belátható időn belül nem is lesz, a pótlás módja elvileg is olyan, hogy ön nem jöhetne szóba.

Fülek. Alkalmadtán a legközelebbi vitézi széknél szerezzé be a Vitézi Rend Kiskatáját, abban részletesen megtalálja az utasítást, hogy a hősi halált halt nagybátyja ügyében a vitézi kérvényt hogyan kell megszerkezteni. Amikor ezzel a beadvánnyal ekészült, jelentkezék örskihallgatáson és adja elő mindazt, amit nekünk megírt. Kérje a levelében foglalt indokolás alapján, hogy ügye szolgálati úton illetékes helyre felterjesztessék, ebben a felterjesztésben azonban feltétlenül történjék hivatkozás arra, hogy párhuzamosan nagybátyja vitézi ügyében a beadványt mikor s hova nyújtotta be. Tekintettel arra, hogy nagybátyja nem él, ön kezdeményezi az ügyet s tulajdonképpen ön az érdekelt, az volna a leghelyesebb, ha nem választanak el egymástól a két ügyet, hanem együttesen terjesztenék fel csendőrségi szolgálati úton.

Hiéna. Olvassa el a f. évi 21. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 118.254/VI. b. 1931. sz. B. M. rendelet első bekezdését. A Máv. jogosan járt el, viszont sem ön, sem a szabadságolási igazolványt kiállító parancsnok hibát nem követett el, mert annak idején erről az új szabályozásról önök még nem tudtak, a szabadságolási igazolvány kiállítása és felhasználása tehát jóhiszemű volt. Kérje, hogy szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) terjesztessék fel az ügy, mert az még rendjén volna, hogy féljegy helyett az egészet kell megfizetnie, a büntetéspénzt azonban igazán a saját hibáján kívül kellett, illetve kellene megfizetnie.

Kozák. Menyasszonya jelentkezék az illetékes anyakönyvvezetőségénél és mondja jegyzőkönyvbe azt, amit ön nekünk megírt. A bement adatokra esküt vesznek tőle s akkor ez a jegyzőkönyv helyettesíti a születési anyakönyvi kivonatot, s ez a házasságkötésnél is felhasználható. Ez azonban természetesen csak az olyan esetekre vonatkozik, amilyen az önké is, amikor t. i. a születési anyakönyvi kivonat megszerzésére valóban nincs lehetőség.

Vitatkozók. 1. A 15 évnél kevesebb beszámítható szolgálati idővel nyugállományba helyezett kinek a lakbéré is kevesebb. Ez nincs százalékhoz kötve s megfelel az illető lakbérosztályban élvezett özvegyi lakbérnek. 2. Ideiglenes nyugállományban is csak engedéllyel lehet nősülni, mert a tényleges szolgálatba még visszakerülhet. 3. Ha engedéllyel

nősült, családi pótlékot kap. 4. A havizsold és a szolgálati pótdíj együttes összegéből vonják le a 40 százalékot, szóval a levonás vonatkozik a szolgálati pótdíjra is. 5. Ha teljesen kereset- és munkaképtelen volt az egyik, akkor tőle nem vonták le a szanálási 40 százalékot, a másiktól pedig levonták, innen a különbség. Lehet az is, hogy különböző időben vették ki a végkielégítésüket, amikor az alap más és más volt, de a nagy különbségből inkább az előbbire gondolunk. 6. A végkielégítésnél alapul a havizsoldot és a 20 P 40 f. élelmezési pénzt veszik. Az ötödik szolgálati év betöltése után a végkielégítés összege: 2 évi beszámítható javadalmasítás, ebből azonban szanálás címén levonnak 40 százalékot.

Havanna. A rendőrséghez belátható időn belül nem lesz felvétel.

Nagymarosi örs. Nagyon sötét a kép, klisen semmi sem jönne ki belőle. Különbözik nagyon szép, dicséretes és kegyeletes dolog, hogy szolgálatban elhalt bajtársuk sírját ilyen szépen gondozzák s minden évben megemlékeznek róla.

Elmúlt a nyár. A kórház árverés útján is behajtatja az ápolási költségeket, ha az ápoltnak vagyona van. Ha anyja vagyontalan és jövedelme sincsen, ezt a községi előjáróság illetékmentes igazolványban igazolni köteles. Ha a tehén és a sertések létfenntartást jelentenek számára, vagy még azt sem biztosítják teljesen, akkor nem fogják elvenni. Onnel szemben pedig követelést nem érvényesíthet a kórház, anyja ápolási költségei címén az Ön illetveiből nem vonhatnak le semmit.

Adria. A Nemzeti Hitelintézethez beküldött 3 P megérkezett, ezzel előfizetéseét jövő évi január 1-ig rendezte. A levelében említett 3 P november 9-én érkezett meg, azzal jövő évi július 31-ig rendezte az előfizetését. A lapot nem szüntettük be, a 29. szám csak a postán vagy másutt vehetett el, mert a címszalagja rendben van. Az elveszett példányt pótoltuk.

Menyhárt törm., Szombathely. Elkallódhattak a példányok, pótoltuk. Előfizetése f. év végéig rendben van.

Kovács törm., Zsadány. Előfizetését jövő év október 31-ig rendezte.

F. J. örm., Tata. Magánügy, nem foglalkozhatunk vele.

Ponte di Piave. Beadhatja akár a nyilvántartó gazdasági hivatal, akár a kerületi parancsnokság útján. Orvosi bizonyítványt okvetlenül csatoljon. Ha közben megnősült, be se adja a kérését, mert nem veszik vissza.

T. M. örm., Sárospatak. Rendben van, még sokat is küldött. 20 f. bélyeget lapunk javára bevételeztünk.

Tömeg. A vállalkozó a ruházatot kifogástalanul, testhez álló szabásban és kivitelben köteles kiszállítani. A rosszul álló ruházatot tehát Ön nem köteles elfogadni s arra sem lehet kényszeríteni, hogy tömegbeli ruházatát a saját költségén igazítsa a testéhez. Addig küldje tehát vissza a ruhát a vállalkozónak, amíg kifogástalanul nem áll, a hibákat azonban célszerű hozzáértővel megállapíttatni és megjelölni. Lelkiismeretlen vállalkozók a ruházatot úgy küldik vissza, ahogy kapják, arra számítva, hogy a csendőrvégén majd megunja az ismételt vis zaküldést. Aki megteheti, jól teszi, ha alkalmilag, mikor a vállalkozó székhelyén jár, személyesen felpróbálja a ruházatát, mert a személyes próbát semmiféle leírással nem lehet pótolni. Persze célszerű a vállalkozót a bemenetel napjáról előre értesíteni, hogy a ruhát próbára előkészíthesse. Ha a ruházat többszöri visszaküldés után sem felel meg, tegyen jelentést a gazdasági hivatalnak.

Elsőrangú kivitelű bronzcsillár

4 lángú P 18.35

6 lángú P 28.50

ELEKTRA CSILLÁRGYÁR Budapest, VII., Dob-u. 42. Kérje árjegyzékünket!

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÚTORHÁZNÁL**

Dohány-utca 39. és 46. szám (Klauzál-utca sarok)

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

Híven, becsülettel, vitézül. Köszönjük kedves sorait. Minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy olyan lapot adjunk bajtársaink kezébe, amelyet szívesen olvasnak; munkánk legszebb jutalma, ha ezt a célunkat elérjük. Egy lapnak nem lehet nagyobb örömet szerezni, mint azzal, hogy — mint Ön is írja — minden számát szeretettel várják s elejétől végig elolvassák. Nagyon helyes, hogy hosszú, unalmas őszi és téli estéken felolvassák a közleményeinket; jobb, ha znosabb és féltént olcsóbb szórakozást valóban nem tudnánk ajánlani. Havi példányszámunknak háromról kettőre csökkentésén, sajnos, nem áll módunkban segíteni; az is erőfeszítésbe került a részünkről s nagy jóakaratra a belügyminiszter úr részéről, hogy lapunkat legalább így, ahogy van, meg tudtuk menteni. A nyomasztó pénzhiány valószínűleg minket is újabb nehézség elé fog még állítani, de azért arra fogunk törekedni, hogy a lapot a nehézségek közepette is legalább a mai színvonalon megtartsuk. Üdvözet az örs minden tagjának is, akik levelét aláírták.

Országház. Nem értjük, miért jut Önnek ez az ügy csak most, két és fél év múlva az eszébe? Önkéntelenül is arra gondolunk, hogy ha valóban valamiféle igazságtalanság történt volna Önnel, semmi esetre sem hallgatott volna vele ennyi ideig. Ki tudja, hogy az örsön azóta mind ugyanazok a részesek vannak-e, akik akkor voltak, mert még ha Ön igazat kapna is, az új részesek aligha fogják vállalni az időközben áthelyezettek kötelezettségeit. A kérdés elbírálásánál egyébként az a fontos, hogy a közigazgatás életbelépése alkalmával Ön tagja volt-e annak, vagy sem. Miután valószínűnek tartjuk, hogy az örsről történt eltávozás alkalmával becsülés nem volt, nézetünk szerint azt kell irányadónak tekintem, hogy akkor, amikor a közigazgatás életbelépett, Ön az örsön mint ideiglenesen vagy tartósan elvezényelt szerepelt-e? Ha akkor még csak ideiglenesen volt vezényelve, a vagyonrészesedés megilleti, míg ha a vezénylése tartós volt, a 40 pengő alaptökével ki van elégítve.

Drégely vára. Ön szerint az előléptetése folyó év október 31-én „lett volna esedékes”. Ez a felfogás téves, mert az előléptetése senkinek sem esedékes. A rendelet úgy szól, hogy a csendőr ötévi szolgálat után őrmesterré előléptethető, nem pedig előléptetendő. Azt, hogy Ön a szolgálatát hogyan látja el, illetve, hogy előléptetésre alkalmas-e, elsősorban az előjárói hivatottak eldönteni. Mi nem tudhatjuk, hogy az előléptetése miért késik, azt azonban biztosan tudjuk, hogy ha késik, oka van. Lehet, hogy a kerületi parancsnok úrnak személy szerint nincsen Ön ellen kifogása, azokat azonban, akik az év vége felé kerülnének előléptetésre, nem lépteti addig elő, amíg a jövő évi minősítvényük nincsen megszerkesztve. Ez egyébként igen helyes is, mert a testület érdeke ezt kívánja, hogy előléptetésre csak azok kerüljenek, akik megérdemlik, már pedig furcsa lenne, ha valaki — mondjuk — októberben a múltévi minősítvénye alapján őrmesterré előlépne, három hónap múlva pedig a folyó évi viselkedése alapján le kellene őt minősíteni. Ha — mint írja — semmi okot nem adott arra, hogy az előléptetésnél mellőzzék, akkor várjon nyugodtan, a késedelem csak átmeneti lesz. Ki-hallgatásra nem mehet, mert az előléptetését senki sem kérheti s elmaradása miatt panaszt nem emelhet.

1931. év. A törvénytelen gyermek tartásdíjára vonatkozó kötelezettség újabb bírói gyakorlatunk szerint a gyermek 16. életévének betöltéséig terjed. 2—5. Ha a perben valamelyik felet szegényjogi alapon kirendelt pártfogó ügyvéd képviseli, ez díjait az ellenféltől jogosan igényelheti, ha a díjakban az ellenfelet a bíróság elmarasztalta. De igényelheti díjait saját felétől is, ha az ellenfélen behajtani nem tudta s ha fele később bármiképen vagyonhoz jutott. Az ügyvéd díja a perköltség fogalma alá tartozik s ennek mér-

tékét a bíróság határozza meg az ügyet eldöntő ítéletében. A perköltség megállapítása kérdésében a bírói ítélet ellen éppen úgy, mint az ítélet érdemi része ellen a felsőbb bírósághoz lehet fellebbezni. Más jogorvoslat a perköltség kérdésében nincsen. Az érdekelt felek és az ügyvéd azonban ebben a kérdésben a bíróság ítéletétől függetlenül is rendelkezhetnek. Illetőleg az ítélettel eltérő módon megegyezhetnek. A perköltség mértéke az ügyvédnek a per jó ügyvitele végett kifejtett munkája és a pertárgy értéke szerint igazodik. A bíróság a perköltségben általában a vesztes felet marasztalja el. A vesztes félnek ezenfelül természetesen fizetnie kell a saját ügyvédjének díját is. A bíróság a per adatai vagy a felek kérelme alapján intézkedik a perköltség viselésének kérdéséről. Az ügyvédek különben azt a szokást követik, hogy díjaik összegét bíróilag megállapíttatják, nehogy ebből később vita származzék. Ez különösen akkor fontos, ha az ügyvédnek saját felétől, nem az ellenféltől kell beszélnie díjait és költségeit. A perköltség egyik törvényes járuléka a perben megítélt követelésnek s így az 1929. XIV. törvény cikk értelmében a csendőrlégénység illetményeiből gyermektartásdíj megítélése esetében végrehajtási úton levonható. A végrehajtást a bíróság külön határozattal rendeli el az érdekelt fél kérelmére. Ha a végrehajtást szenvedő a végrehajtó végzést az ítélettel ellenkezőnek vagy magára nézve bármilyen tekintetben sérelmesnek tarja, a felsőbb bírósághoz felfolyamodást adhat be.

KÉZIRATOK.

P. F. Magyargencs. Közölni fogjuk.

O. I. alhdgy., Vál. Legközelebb hozzuk.

Buzgó. Közöljük.

R. A. törm., Budapest. (Hamis vád nyomozása.) Alkalmas lenne a közlésre, de mert politikai háttere van, nem közölhetjük. Közöséges bűncselekmények nyomozásáról kérünk leírást.

T. D. th., Alpár. Közöljük.

Tank. Amint sor kerül reá, közöljük.

Gyopár. Az esetet más feldolgozásban már megkaptuk s az október 1-i számunkban közöltük is.

P. Gy. th., Kápolnásnyék. Sorrendben közöljük.

B. A. th., Budapest. Nem vált be. Az eltűntek nyilvántartásának problémáját a Nyut. már megoldotta.

Haragszom. Megfelel, közölni fogjuk.

K. J. ny. g. th., Szeged. Jó leírás, mégsem közölhetjük, mert a tanulságos nyomozások rovatában politikai ügyekben folytatott nyomozásokat nem ismertethetünk. Csak közöséges bűncselekményekről szólókat kérünk.

A mai nap töredékei. Nagyon hasonlítanak azokhoz, amelyeket már közöltünk. Újabbakat, eredetibbeket kérünk.

Jönni fog. Heves. Sajnos, nem fog jönni. Az egész nyomozás dicséretet érdemel ugyan, mégsem közölhető, mert az eredményhez tulajdonképpen a besúgók révén jutottak, ezek szerepének tárgyalása pedig nem kívánatos. Egyébként az érdekeltnek a leírásból reájöhetnének a besúgók személyére, akik ebből folyóan kellemetlenségeknek lehetnének kitéve, már pedig az utasítás a besúgók nevének titokban tartására s a kellemetlenségektől megvédésére szigorú rendelkezéseket tartalmaz.

P. A. örm., Örkény. Mint látja, erről a témáról éppen a mai számunkban közlünk cikket. Tanácsai nagyrészt helytállóak, de közlésükkel csak az eddig megjelent cikkeket foglaltak ismételnők. Figyelmen kívül hagyta, hogy iratok stb. őrizetbevétel tekintetében a Szut. nagyon sok meg-

HALÁSZ GYULA úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési Intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMBLET.
(Kir. bércsajó)

CSENDŐRSEGI DOLMÁNYOK ÉS TÁRSASÁGI ZUBBONYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE! — Tel.: Aut 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest,
VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

szorító intézkedést tartalmaz. Próbálkozzék meg folyékonyabb írassá; az Oné túlságosan lassú és nehezen olvasható. Feliratok stb. céljaira megfelelnek a betűi, de mindennapi használatra nem. Nem közölhetjük.

Karácsony Latorcaiéknál. Hosszúra nyult párbeszéd, amely az érdeklődést sem felkelteni, sem megtartani nem tudja. Sokszor megírt, kissé banális téma, nem nagyon gyakorlott kézzel megírva. Visszaküldöttük.

Kemecse. Túláltalános, iskolázásszerű oktatás, kevés pozitívummal. Nem közölhető.

10. Az egyiket közöljük, a másik (Mind a szolgálatért) túl hosszú és inkább csak iskolázás céljaira alkalmas. Írását azért örömmel és élvezettel olvastuk, mert minden sorából kiéreztek a nagy ragaszkodást, amely Önt szívvel-lélekkel a testülethez forrasztja. Csak sok ilyen derék csendőrt adjon az Isten a testületnek, mint amilyen Ön is, akkor aztán nincs az a veszedelem, amellyel szemben meg ne védenők az ország közbiztonságát.

M. J. rfglm. Kiskunfélegyháza. A cikk témája meghaladja a kereteket, amelyek között mi közbiztonsági kérdésekkel foglalkozhatunk, de a közlésnek gyakorlatilag sem volna sok eredménye. A gondolat egyébként nem új, a nemzetközi szaksajtóban és internacionális kongresszusokon felvetődött már, de csak mint egy nagyon távoli jövőnek még távolibb zenéje. A mai viszonyok között s belátható időn belül senki sem gondolhat a megvalósítására. A gondolat szép és nemes, nem nehéz azonban elképzelni, hogyan festene a valóságban. Méltóztatott-e arra gondolni, hogy a Népszövetség mai összetételében nem más, mint az úgynevezett győző államok, elsősorban Franciaország hatalmi eszköze, amelynek főfeladata, hogy a leghallatlanabb igazságtalanságoknak és erőszakoskodásoknak azt a látszatot adja, mintha azok a nemzetek akaratai lennének. Így aztán nem nehéz azt sem elképzelni, hogyan festene egy, a Népszövetség befolyása vagy éppen vezetése alatt álló nemzetközi rendőrség. Azután: a politikai büntetések kiadása még a háború előtt is nehéz probléma volt, pedig akkor nem voltak a különféle államok politikai irányai között akkora ellentétek, mint ma. Ha megpróbáljuk a „politikai büntettes” fogalmát úgy definiálni, hogy azt minden állam elfogadja, már ennél a legelső kérdésnél is fennakadunk. Nem közölhetjük.

N. J. th. Kissé megfésülve közölni fogjuk.

Vázlatrajzolósi feladat.

(Pályázat.)

Rajzoljunk keretet, amely 18 cm széles és 20 cm magas. Alája mértéket 1:25.000. Északi irány a rendes, a keret felső széle felé. Rajzoljunk a keret jobb felső sarkától a rajzfelület középpontján keresztül műutat úgy, hogy az az említett ponton még 600 méterrel túlhaladjon. Itt dél-délnyugati irányba fordul a műút és a keret alsó széléig halad. Attól a ponttól, ahol megtörik, 1000 méternyire köhídon vezet át, amely patak felett víz keresztül (A pataknak a híd két oldalán csak egy-egy kis darabját kell jelezni). A rajzfelület középpontjában képoszlop áll a műút északnyugati oldalán. A rajzfelület délnyugati sarkát lombos erdő tölti ki, amelynek a széle a keret alsó szélétől a hídig közvetlenül a műút nyugat felé eső oldala mellett halad, a hídtól pedig a keret nyugat felé eső, baloldalának a közepéig. A rajzfelület középpontjánál szekérút ágazik el a műútból, amely délkeleti irányban halad; a műútból 1400 m távolságban fahídon vezet át, amely patak fölött víz keresztül. (A patakot itt is csak úgy kell rajzolni, mint a köhídnál.) A fahídtól ugyancsak dél-

keleti irányban halad a szekérút és a hídtól számított 600 m távolságban végződik; a végében gémeskút áll. A szekérútnak a műútból való kiágazásától 1200 méternyire északkeletre a műút délkeleti oldalán fasor kezdődik, amely a műútból délkeleti irányban halad és 1600 m hosszú. Ugyanott, ahol a fasor kezdődik, karban nem tartott kocsíút ágazik el a műútból, amely nyugat-északnyugat felé halad és a műútból 2300 m-re levő kápolnához visz.

A megoldásnál elsősorban a pontos rajz jön számításba, tehát senkit se riasszon vissza a megoldástól az, hogy esetleg nem tud elég szépen rajzolni. Az utakat, erdőszélét, fasort stb. nem kanyargósan, hanem úgy kell rajzolni, mintha a pályázatban előírt megtörésektől eltekintve nyílegyenesek lennének. A világtájak szerint megadott irányokat lehet szögmérővel is felrakni. Biztonság kedvéért ide írjuk, hogy pl. kelet-északkeletnek megfelel 22½ fok, északkeletnek 45 fok, észak-északkeletnek 67½ fok, északnak 90 fok.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei vehetnek részt. Határidő: december 5. Az eredményt a december 15-iki számunkban fogjuk kihirdetni. A legjobb pályázatot szép fényképezőgéppel és hozzávaló teljes felszereléssel jutalmazzuk.

Megfejtés.

Folyó évi 29. számunkban közölt „Burkus mesél” című pályázatunk megfejtése a következő:

1. A nap 9 órakor a délkeleti égbolton van, tehát 12 órakor nem lehettek a hármas kilométerkőnél, mert négy kilométert három óra alatt tettek volna meg, ez pedig szabályellenes.

2. Az eső nem ok a portyázás meggyorsítására s így rendes portyázási menetütemben nem tehettek percenkint 100 métert. (A távbeszélőoszlopok 50 méternyire vannak egymástól.)

3. A kilométerek előttük fogytak, nem a hátuk mögött.

4. Előbb van a villámlás, azután a dörgés.

5. A hang másodpercenként 333 métert tesz meg. Ha tehát húsz másodperc telt el a villámlás látása és a dörgés hallása között, akkor 6 kilométer és 666 méter távolságban csapott le a villám, vagyis a járőr abban az időben nem lehetett a hármas kilométerkőnél.

6. Ha a hármas kilométerkőnél tizenkét órakor voltak, nem érkezhettek 14 órakor a laktanyába, mert ennyi menetidőre nem volt szükségük.

7. Ha a községháza az utolsó kilométerkőnél állott, a járőrnek észre kellett vennie a tüzet s így nem volt indokolt a laktanyába való bevonulása.

*
Beérkezett 35 pályázat. A leghelyesebb megfejtést Szabó Gyula II. törm. küldte be. Helyesen fejtették meg még a következők: Cseh Gábor őrm. (Somoskőújfalu), Juhász József cs. (Pocsaj), Marton Mihály th. (Szombathely), Veress Antal törm. (Debrecen), Tályi Lajos cs. (Cered), Illés Mihály törm. (Bercel), Csobod Ferenc törm. (Ózd), Erdélyi Bálint őrm. (Moson), Borbély János cs. (Tata).

*
Azbey Imre szép tusrajzát Szabó Gyula II. törzsőrmester (Báj) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

HOSER VIKTOR

111 éves óráscége

Budapest, I., Tabán, Apród-u. 1. Telefon: A. 531-39.

Ajánlja újs óráraktárát 10 százalékos engedménnyel a m. kir. csendőrség részére

JAVÍTÁSOKAT IS ELVÁLLAL!

Használjon

Agfa

fotócikkeket, mert mindig a legjobb!

Különlegességei

ISOCHROM FILMEK ÉS LEMEZEK